

Riksdagens protokoll

2012/13:21

Torsdagen den 8 november

Kl. 12.00 – 15.12
16.00 – 16.09

Protokoll
2012/13:21

---

1 § Ledighet

Talmannen meddelade att *Sofia Arkelsten* (M) ansökt om ledighet under tiden den 19 november 2012–31 mars 2013.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Mohamoud M. Enow* (M) skulle tjänstgöra som ersättare för Sofia Arkelsten.

2 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Gunilla Nordgren* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i socialförsäkringsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till socialförsäkringsutskottet

Talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält *Gunilla Nordgren* som ledamot i socialförsäkringsutskottet.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i socialförsäkringsutskottet
Gunilla Nordgren (M)

4 § Anmälan om vice ordförande i näringsutskottet

Talmannen anmälde att *Jonas Eriksson* (MP) återinträtt som vice ordförande i näringsutskottet från och med den 3 november.

5 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2012/13:88

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:88 Syrien

av Carina Hägg (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 november 2012.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 5 november 2012

Utrikesutskottet

Carl Bildt (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

6 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2012/13:7 för torsdagen den 25 oktober i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från utrikesutskottet.

7 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott: 2012/13:FPM19 Andra inre marknadsakten (SMA II) – Tillsammans för ny tillväxt KOM(2012) 573 till näringsutskottet

*Subsidiaritetsprövning
av EU-förslag*

8 § Subsidiaritetsprövning av förslag till förordning om Europeiska centralbankens tillsyn över kreditinstitut

Föredrogs

finansutskottets utlåtande 2012/13:FiU18

Subsidiaritetsprövning av förslag till förordning om Europeiska centralbankens tillsyn över kreditinstitut (KOM(2012) 511 slutlig).

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 1 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Det riksdagen ska ta ställning till i dag är om förslaget om kredit tillsyn som SCB föreslås ta över är förenligt med subsidiari-

tetsprincipen. Det anser egentligen inget parti i riksdagen, vilket jag tycker är glädjande.

Men det ärendet egentligen handlar om är att Sverige ska ta ett första steg in i den föreslagna bankunionen. Det skriver också utskottsmajoriteten själv i sitt yttrande. Jag menar att det är mycket oroväckande att majoriteten så tydligt är beredd att gå i den riktningen.

Majoriteten skriver i sitt utlåtande: ”Enligt riksdagens uppfattning hänger regelverk, beslutsregler och finansiering av samt ansvar för att bedriva tillsyn, krishantering och avveckling ihop.”

Det går inte att säga så mycket tydligare att man är beredd att ta steget in i den föreslagna bankunionen även om man vill ändra lite för att kunna gå med.

Det vi ska besluta om i dag är helt enkelt det första steget där ansvaret för tillsyn ska föras över från många nationella parlament men också från EBA, dit Sverige redan har överlåtit en del beslutsbefogenheter men av mindre karaktär än den överföring och den makt som nu föreslås läggas på ECB. Jag delar inte majoritetens hållning att om Sverige bara får rösträtt i den nya tillsynen i ECB är vi villiga att vara med. Visst säger de också att vi ska kunna ha högre kapitaltäckningsregler i Sverige eftersom vi själva vill ha det, men kapitaltäckningen har inget med detta ärende att göra utan beslutas i Basel III. Jag menar helt enkelt att ni är helt fel ute och att det är oroväckande att ni så villigt bollar med vår framtid.

Herr talman! Jag vill passa på att problematisera kring den resa majoriteten är beredd att göra och som i sak återkommer hit till riksdagen framöver. Det är mycket svårt att hålla sig från saken när ett sådant här centralt ärende ska avgöras även om det handlar om en subsidiaritetsprövning. Ingen vet hur en överföring av makt och tillsyn till ECB kommer att påverka den svenska tillsynen av banker och andra finansinstitut. Dessutom kommer de kommande stegen med en gemensam insättningsgaranti och en gemensam avveckling att påverka oss både demokratiskt och ekonomiskt.

Regeringen brukar påstå att om man ska vara med i en gemensam insättningsgaranti ska alla andra länder också ha avsatt pengar först. Jag skulle vilja kalla det för en ren fantasi med tanke på hur det ser ut i Europa i dag, framför allt i EMU-länderna.

Dessutom brukar regeringen påstå att man inte är villig att betala för andra länders havererade banker, utan de länderna måste i så fall ha någon form av fond. Men ska sanningen fram har inte ens Sverige en egen fond som klarar av ett bankhaveri liknande det som skedde i början av 90-talet. Dessutom är vår banksektor ännu större i dag. Och inte heller något annat land har en sådan fond. Jag tror inte att det är många som tror att de länder som i dag befinner sig i djup kris kommer att lyckas avsätta pengar till en sådan fond eller att de banker som nu krisar skulle kunna klara av att göra det i nuvarande läge.

Jag menar att regeringen spelar med argument där man tar upp villkor för att vara med som inte har någon reell bas i verkligheten, och ändå är man beredd att ta det här steget och överlåta tillsyn och makt till ECB, det vill säga Europeiska centralbanken.

Prot. 2012/13:21
8 november

*Subsidiaritetsprövning
av EU-förslag*

Ingen kan ha undgått att euroländerna betalar ett högt pris för det politiska experiment de deltar i med en gemensam valuta, och vi hade också varit med i det om vi haft otur och Borg, Reinfeldt och övriga gänget hade fått bestämma. Det är tur att andra var mer ekonomiskt och demokratiskt ansvarsfulla.

Till detta valutaexperiment ska läggas alla de konsekvenser som den nästan helt avreglerade finanssektorn fått och som EU, och även sådana partier som Moderaterna, gått i bränschen för.

Nu räddas bankerna och medborgarna runt om i Europa, men folket lämnas i fattigdom och arbetslöshet.

Men för tydlighets skull vill jag också säga att det är klart att EMU-länderna måste vidta åtgärder, men de måste bygga sina egna institutioner och fatta sådana beslut som inte påverkar de länder som inte är med, vilket förslaget om en bankunion och det förslag vi i dag har på bordet faktiskt gör. Jag tror inte att någon i finansutskottets majoritet skulle kunna förklara för mig vilken påverkan detta får på vår egen tillsyn över våra egna finansinstitut. Utifrån det perspektivet tycker jag att det är mycket oroväckande att man är beredd att ta steget in.

Kort och gott anser Vänsterpartiet att den tillsyn och makt som ECB föreslås få är ett för stort ingrepp. Vi anser att det här första steget mot en gemensam bankunion är fel väg att gå eftersom det är helt omöjligt att se vilka konsekvenser det här beslutet får för vår tillsyn över kreditinstituten. Det vet nog inte majoriteten heller, men trots det öppnar man dörren och tar steget in.

Herr talman! Jag yrkar bifall till vår reservation.

I detta anförande instämde Lena Olsson (V).

Anf. 2 PEDER WACHTMEISTER (M):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall till finansutskottets förslag.

Jag kan inte låta bli att referera vad riksbankschefen har sagt. Vi i finansutskottet hade ju en utfrågning av honom i dag på förmiddagen. Om bankkriser i Europa sade han att det till syvende och sist är nationernas eget ansvar. Det står jag gärna bakom.

På en fråga om bankunionen sade han dessutom att det är svårt att förhålla sig till den frågan när förhandlingarna pågår. Jag vill då säga att när vi talar om bankunionen skjuter vi just nu på ett mycket rörligt mål eftersom frågan hela tiden rör sig långsamt framåt och är borttagen ur helheten.

Kommissionen sände sin handling till oss den 13 september 2012. Därefter har det hänt mycket. Förhandlingarna pågår, och vi kommer att få ytterligare information i EU-nämnden i morgon. Frågan kommer tillbaka till riksdagen.

Man kan ha synpunkter på bankkrisen. Någon sade att det är ungefär som när huset har brunnit ned och man dagen efter ringer till försäkringsbolaget och ber att få en försäkring. Det vi lärde oss av den kris vi hade i början av 90-talet var att se till att inte hamna i en sådan kris igen. Vi gjorde en avsättning och fonderade pengar. Även om Ulla Andersson påstår att den fonderingen inte räcker har vi i alla fall kommit en bra bit längre än många andra länder i Europa.

Alla partier i Sverige känner en väldig oro över vad som kan hända i den här frågan. Som sann europé är jag orolig för att det blir en splittring i Europa, att somliga hamnar innanför och andra utanför – de uttrycken används i debatten. Därför tycker jag att det är viktigt att vara ödmjuk inför frågan tills vi får veta var det hela landar. Först då kan vi ta ställning till om vi ska vara med eller inte.

Samtidigt är det oerhört viktigt att den demokratiska processen fullföljs på så sätt att vi som medlemmar i en union har lika mycket att säga till om som andra. Det får inte vara så att några är innanför och andra utanför.

Anf. 3 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Peder Wachtmeister tar upp en viktig sak i sitt anförande när han säger att vi fick detta den 13 september och mycket har hänt sedan dess. De olika parlamenten ska svara före den 12 november. Det menar jag visar på en brist i systemet. Medan vi diskuterar om vi ska ta första steget in, med subprövningen, pågår hela tiden förhandlingar om vad det faktiskt ska innehålla. Från ett demokratiperspektiv är det oroväckande.

Jag tänkte passa på att ställa en fråga till majoriteten i kammaren. Peder säger att ingen vet vart bankunionen är på väg. Så är det, det är mycket tydligt. Ingen vet egentligen vilket underlag vi faktiskt tar ställning till, och det i sig är ganska oroväckande. Majoriteten skriver att tillsyn hör ihop med avveckling och finansiering. Trots att ni, Peder Wachtmeister, konstaterar att ingen vet vart det är på väg säger ni att ni ändå är villiga att gå med.

Vad gäller tillsynen är ni villiga att vara med på den bara ni får rösträtt, och ni är beredda att ta steget att både vara med på en gemensam insättningsgaranti och en avvecklingsfond för banker runt om i Europa. Det är dit ni är på väg helt enkelt. Sedan försöker ni lägga in kapitaltäckningsreglerna som någon form av argument, något som över huvud taget inte hanteras i detta ärende.

Jag tycker att ni är ute på svag is och skulle därför vilja fråga: Är ni beredda att ta dessa steg? Nu tar ni det första steget, trots att ni inte vet vilka konsekvenser det får för vår egen tillsyn. Dessutom säger ni tydligt att vi ska vara med hela vägen, för det hänger ihop.

Anf. 4 PEDER WACHTMEISTER (M) replik:

Herr talman! Jag kan inte här och nu säga vilka ställningstaganden vi kommer att göra, för ingen vet hur det slutgiltiga förslaget kommer att se ut. Vi har ett antal krav, bland annat att vi ska kunna höja kapitaltäckningskravet för våra egna banker. Om vi inte får igenom de krav som vi ställt i förhandlingarna, som vi delvis är med i och delvis inte, tycker jag att vi ska överväga om vi ska vara med.

Samtidigt har vi ett bankväsen i Sverige som är stort och dessutom finns i Baltikum, Danmark, Norge, England och så vidare. Då kan man inte rakt av säga att vi inte ska vara med ifall det skulle skada hela banksystemet. Det är helt enkelt för tidigt att svara på det. Vi får hoppas att vi kan diskutera frågan igen i riksdagen och att vi då vet mer.

Anf. 5 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Nu är vi där igen och talar om kapitaltäckningsreglerna fast de inte har någonting med det här ärendet att göra. De hör till Basel III. Där bestäms vilka kapitaltäckningsregler de olika nationerna får sätta, om det blir ett minimiregelverk eller om det blir lika över hela skalan. Där har vi en gemensam syn. Vi vill att Sverige ska kunna ha högre kapitalteckningskrav på grund av att vi har en så stor banksektor. Just därför är också tillsynen över den mycket central, för om den brister kommer det att få enorma konsekvenser i form av arbetslöshet, fattigdom och sådant.

Därför blir jag orolig när Peder Wachtmeister medger att ingen vet vart det hela är på väg och att vi inte vet vad det får för effekter på vår egen tillsyn. Jag tycker att man som ansvarig riksdagsledamot och regering borde ha mer på fötterna innan man bestämmer sig för att vi ska försöka vara med på resan. Utifrån mitt perspektiv borde man helt enkelt inte vara med i en bankunion, för jag har svårt att se hur det ska gå ihop. Om vi för över tillsynen dit är vi sedan tvungna, enligt er egen argumentation, Peder Wachtmeister, att vara med också i de andra två delarna, det vill säga den gemensamma insättningsgarantin och den gemensamma avvecklingsfonden.

Menar Moderaterna på fullt allvar att det är den vägen vi ska gå, att vi ska garantera verksamheten i andra länders banker? Jag tycker att det är helt horribelt. Jag menar att svenska skattebetalare och medborgare inte ska utsättas för det. Men ni är beredda att pröva den vägen, och om ni då är nöjda med steg ett är vi därmed med i steg två och steg tre eftersom ni säger att de hänger ihop.

Anf. 6 PEDER WACHTMEISTER (M) replik:

Herr talman! Jag kanske kan svara bättre på frågan i morgon eftermiddag när vi hört vad finansministern har att säga om förhandlingarna. Moderaterna eller majoriteten har inte på något sätt tagit ställning för detta. När det gäller kapitaltäckningskravet vet vi att det varit en av de frågor som finansministern förhandlat om. Även om det ligger i Basel III har man haft den synpunkten. I den diskussion som förts om bankunionen har man velat lägga ribban lägre. Fortfarande finns ingenting på pränt, och det är därför svårt att stå här och försvara någonting som man ännu inte sett.

För en gångs skull kan jag delvis hålla med Ulla Andersson när det gäller några av dessa frågor.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2012/13:JuU2
Att hantera brottmål effektivt – en utmaning för regeringen och rättsväsendet (skr. 2011/12:135).

*Att hantera brottmål
effektivt – en utmaning
för regeringen och
rättsväsendet*

Anf. 7 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! I dag debatterar vi alltså regeringens skrivelse om Riksrevisionens rapport *Att hantera brottmål effektivt*. Den har undertiteln, kan man säga, *En utmaning för regeringen och rättsväsendet*. Samtidigt hanterar vi också en del motioner som passar bra i detta sammanhang.

Den granskning som Riksrevisionen gjort gäller perioden 2000–2011 och utgår från fyra centrala mål för rättsväsendet, nämligen minskad brottslighet, återfall i brott, ökad upplärning och kortare genomströmningstider. Om man ska göra en enkel sammanfattning av resultatet kan man säga att det inte alls gått särskilt bra. Riksrevisionen har även tittat på samverkan, kompetensförsörjning och kunskapsstöd i rättsväsendet. Där kan man säga att resultatet är ungefär likadant.

Utifrån dessa genomgångar lämnar Riksrevisionen rekommendationer både till berörda myndigheter och till regeringen. Bland myndigheterna finns exempelvis polisen, Kriminalvården och Sveriges domstolar. Myndigheterna får rekommendationer som att sätta mål som kan följas upp, att ha bra systemuppföljning och att ha ett system för hur analyser kan göras och varför problem inte har lösts.

Om vi sedan tittar på rekommendationerna till regeringen kan vi se att en huvudrekommendation är att en grundläggande analys behöver göras av hela verksamheten. Det är en ganska tung rekommendation. Vidare finns rekommendationen att se över stärkt samverkan i rättsväsendet och att formulera gemensamma och sammanhängande mål för hela rättsväsendet.

De av er som i söndags läste en stor svensk dagstidning kunde läsa en intervju med justitieminister Beatrice Ask. Journalisten undrade följande: Polisen har fått mångmiljardbelopp i ökat anslag, och ändå minskar andelen upplärade brott. Hur är det möjligt? Justitieminister Beatrice Ask tyckte själv att det var en ganska bra fråga.

Socialdemokraterna har lagt fram en del olika förslag på det här området, självklart sådant som vi tror kan ge bättre resultat i rättsväsendet. Ett förslag som vi har lagt fram har vi fått majoritet för i utskottet. Det handlar om att specifikt ange en inriktning för polisen; det behövs fler civilanställda som utför arbeten som poliser i dag gör men som civilanställda skulle kunna göra med enkelhet, till exempel sitta som arrestvakt, svara i telefon eller sitta i receptionen. Vi tror att det skulle effektivisera polisens arbete väldigt mycket.

På temat polis har vi också polisutbildningen. Vi har debatterat den flera gånger sedan jag kom in i riksdagen för två år sedan, senast bara härommånaden, när jag hade en interpellationsdebatt med Beatrice Ask där hon lovade att besked om hur polisutbildningen ska se ut i framtiden skulle komma under hösten. Nu är det snart mitten av november, och vi har fortfarande inte hört någonting. Vi i Socialdemokraterna vill se en

treårig högskoleutbildning, liksom Polisförbundet, som också väntar. Riksrevisionen påpekade i den rapport som vi diskuterar i dag att regeringen släpar efter i den här frågan och behöver lämna ett besked.

Vi har också lämnat förslag om en utslussningspeng i kriminalvården. Vi tror att det är viktigt att staten går in och säkrar upp detta, så att det finns en bra mottagning med boende och sysselsättning när människor kommer ut från kriminalvården. De har då möjlighet att starta om livet på ett bra sätt och inte återfalla i kriminalitet, någonting som man väl lugnt kan säga att alla tjänar på.

Herr talman! Vi ställer oss naturligtvis bakom alla våra reservationer, men för att vinna tid väljer jag att yrka bifall endast till reservation 3. (Applåder)

Anf. 8 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Herr talman! Som den tidigare talaren nämnde är det här ett betänkande som justitieutskottet skrivit med anledning av en skrivelse som regeringen gjort med anledning av en slutrapport från Riksrevisionen. Det handlar egentligen om åtta olika rapporter som skrivits under en följd av år, där Riksrevisionen gått igenom effektiviteten inom rättsväsendet. Det nämndes också tidigare att den omfattar en ganska lång period, elva år, med början år 2000. Det är sex år med socialdemokratiskt styre och fem år med alliansstyre.

Det är bra att Riksrevisionen gör de här genomgående granskningarna, tittar på vad som hänt och följer ärendena. Det är ett ganska gediget arbete som sker under en lång tid. När Riksrevisionen gör sin slutrapport och sammanfattar de åtta olika rapporterna till en helhet innebär detta de facto att en stor del av de problem man tagit upp redan är åtgärdade. Det gäller också i detta fall. De omfattande problem som fanns före regeringsskiftet jobbar vi nu med. En del är åtgärdat, men allt har vi inte hunnit med. Det finns dock anledning att observera en del punkter som Riksrevisionen tar upp och se till att vi får en bättre styrning och ledning. Då tänker jag inte minst på polisen.

Under perioden har det skett en del väsentliga saker vad gäller myndighetsstyrningen i Sverige. Före 2008 var det en annan myndighetsstyrning. Det var en mycket högre detaljgrad när regeringen skrev regleringsbrev. Man gick in mer i olika typer av detaljer. Detta ledde till problem som riksdagen kunde konstatera och som riksdagen också kritiserade. Det var svårt att följa upp verksamheten. Det stod en sak i budgeten, men det redovisades på ett annat sätt, och det var väldigt svårt att följa upp det hela.

Därefter har vi fått en annan myndighetsstyrning. Det betyder att myndigheterna har ett större fristående ansvar, precis som det ska vara i Sverige enligt det system vi har byggt upp. Regeringen petar mindre i detaljer och talar i stället i större drag om vilka mål myndigheten ska uppnå. Myndigheten har då inom sitt anslag friheten och ansvaret att se till att styra verksamheten så att målen uppnås. Då är det viktigt att vi som riksdagsledamöter följer upp att myndigheten också når uppsatta mål.

Däremot är det inte meningen att vi riksdagsledamöter så fort vi får en snilleblix ska tala om exakt hur polisen ska utreda ett brott eller hur domstolen ska göra när de dömer. Det blir sällan bra. Då är vi inne på ett

område som vi absolut ska avhålla oss från. Vi ska inte heller tala om för åklagarna hur de ska sköta sitt jobb. Det kan de bättre än vi. Men vi ska vara noga med att se till att medborgarna får det som de har rätt att kräva med tanke på att skattebetalarna avstår 40 miljarder kronor för att se till att rättsväsendet fungerar.

Det ingår inte i oppositionens roll att tala om de positiva förändringar som skett, så Elin Lundgren avstod naturligtvis från att tala om det, men faktum är att vi i dag, trots den kritik som förts fram mot polisen, har fler misstänkta för brott än 2005. Det betyder att polisen har gjort ett större arbete. År 2010 nådde man de högsta talen; antalet misstänkta för brott var då 20 procent högre än 2005. Med andra ord var det 20 procent högre med nuvarande regering än med den tidigare. Det har säkert inte bara att göra med regeringsskiftet, men det handlar om en tydlighet i målstyrningen; vi vill se resultat.

Tittar man på åklagarna, som är nästa del i rättskedjan, kan man konstatera att antalet lagförda är 20 procent högre jämfört med 2005, vilket är viktigt och väsentligt. Vi har fler avgjorda mål i domstolarna, och ekonomer, som gärna talar om produktivitet och effektivitet, kan konstatera att fler mål avgörs per domare i dag än tidigare. Det är positivt.

Det har gjorts en hel del. För att inte bli för långrandig ska jag bara nämna ett par brister vi sett när det gäller ökning av effektiviteten. En sak är problemet med myndighetssamverkan när det gäller polisen och grov organiserad brottslighet. Det är en mycket väsentlig del där myndigheterna måste arbeta tillsammans. Detta arbete har pågått ett par år nu, och den första utvärderingen har gjorts. Man kan säkerligen fortsätta att effektivisera arbetet, men det är viktigt att alla delar i samhället samverkar och arbetar på det sättet. Det är en av de punkter som Riksrevisionen tar upp i sin rapport och som man absolut har helt rätt i. Samhället kan arbeta bättre, och samhället ska fortsätta att arbeta bättre.

En annan sak när det gäller att få detta att fungera bättre ihop är den så kallade seriebrottsligheten och mängdbrottsligheten. Polisen och åklagarna har i regleringsbrevet fått i uppdrag att se till att arbetet med mängdbrotten fungerar bättre tillsammans, att det blir en bättre samverkan. Det är också väsentligt för att kunna få upp effektiviteten i rättsväsendet. Vi har inte minst inom ramen för Polisorganisationskommittén sett att det finns brister i dag. Det finns konstiga gränsdragningar inom polisen som gör att man många gånger inte ser systemen i den här typen av brottslighet.

Vi har uppenbarligen problem, inte minst när det gäller antalet utredningar polisen har i dag. Det handlar om ett klart och tydligt uppdrag att se till att antalet utredningar blir mindre. Vi säger väldigt tydligt från Alliansens sida att det måste finnas en måluppfyllelse och en målsättning att alla utredbara brott ska utredas. Där tycker vi i dag att det brister. Det finns absolut förutsättningar att kunna göra saker bättre.

Alliansen har tillfört snart 6 miljarder mer i resurser till rättsväsendet. Slutsatsen av det måste bli att medborgarna nu har större rätt än tidigare att kräva resultat, inte minst när det gäller polisens arbete.

Vi fick alltså ett förslag från den så kallade Polisorganisationskommittén, vilket innebär att vi kommer att få en polismyndighet. Vi kommer i december att fatta beslut i riksdagens kammare om att det ska genomföras. Det kommer inte att lösa alla problem inom polisen, det ska ingen

tro, men det är en förutsättning för att kunna ta tag i de problem som finns i dag.

Jag tror att vi måste ta ett steg vidare. Vi måste börja fundera lite på polisens arbetsmetoder. I första hand måste polisen själv göra det, men vi kan gärna ta initiativ i likhet med vad vi i Nya Moderaterna gjorde och börja titta lite på arbetsmetoderna. Det kan vara fråga om lean production, som vi hade ett seminarium om i januari. Tanken med det är helt enkelt att det måste kunna finnas inom polisen en diskussion om *hur* man arbetar snarare än att ha en lång diskussion om ett förändrat arbete.

Polisutbildningen har ministern lovat ett besked om före årsskiftet. Det är ett ansvar inom alla partier inom regeringen att se till att så kommer att ske.

Sedan har vi tillkännagivandet om civilanställda – lite märkligt, lite konstigt. Låt mig först konstatera att man tydligen, precis innan vi har beslutat att polisen ska ha en ny organisation, direkt ska gå in och tala om för polisen att man ska öka en del av de anställda innan polisen har hunnit sätta sig in i sin nya organisation, och detta trots att vi har fler civilanställda inom polisen än tidigare. Man kan säga att målet redan är uppfyllt, förhoppningsvis. Men tydligen är fler än tidigare redan för lite.

Det här har de fyra oppositionspartierna lyckats komma överens om, trots att man inte har finansierat någonting på motsvarande sätt. Något av oppositionspartierna vill ge betydligt mer pengar till polisen, något vill finansiera polisen med betydligt mindre pengar, exempelvis Miljöpartiet som har föreslagit 300 miljoner mindre till polisen i år, eller Vänsterpartiet som välvilligt och gärna ger ett uppdrag som kostar mer resurser men finansierar det med 5 miljoner mindre totalt.

De fyra oppositionspartierna har inte något som helst gemensamt budgetförslag. Det enda man är överens om är att tillföra mer resurser, men det utan pengar. Det mest anmärkningsvärda är väl att det parti som har ambitioner att kunna utmana och som under de senaste månaderna har gjort sken av att vilja ta ansvar för den ekonomiska politiken försöker driva på ett beslut från Sveriges riksdag utan att själva ha finansierat det med en enda krona.

Från utskottets sida har vi tagit in ett yttrande från Rikspolisstyrelsen för att få en bedömning av vad detta kostar. Rikspolisstyrelsen meddelar att det handlar om ungefär 300 miljoner kronor – 300 miljoner kronor! Socialdemokraterna har finansierat det med 10 öre per krona. Varje kronas ökning ska från Socialdemokraternas sida finansieras med 10 öre. Var de övriga 90 ören per krona ska tas ifrån är fullständigt okänt. Det är inte ansvarsfull ekonomisk politik.

Vad värre är, är att den här 10-öringen per krona har man inte heller finansierat. Man har gått in i polisens anslag och har så kallat öronmärkt. Det låter ju fint, men det betyder att man har tagit pengar som redan skulle användas till något annat. Det måste rimligen innebära att polisen måste dra ned på någonting annat. Då är man svaret skyldig: Vad ska polisen dra ned på?

Polisen har två stora kostnadsposter: den ena är personal och den andra är lokaler. Om det är personal man ska dra ned på, vilken är den personalkategori som man vill minska? Ja, det måste rimligen vara poliser, alltså färre poliser inom polisen. Eller så måste det vara lokaler. Vad är det för lokaler? Det kan säkert vara ett och annat garage för polisbilar

eller en skyddad uppställningsplats för en helikopter, men sannolikt är det i de allra flesta fall fråga om polisstationer.

Vad vi menar i första hand är anmärkningsvärt är att trots att vi har fått in ett yttrande från ett enigt finansutskott som talar om att den här typen av beslut ska tas i den ordinarie budgetprocessen väljer man att vilja driva igenom ett beslut utgående från en rapport från Riksrevisionen, som omfattar en granskning från elva år tillbaka, 2000–2011. Den här frågan hade kunnat drivas i den ordinarie budgetprocessen. Ni hade kunnat skriva ihop er om ekonomin och lämna ett seriöst förslag, men det här visar att Socialdemokraterna har tappat greppen om den ekonomiska politiska och därmed också, åtminstone när det gäller rättsväsendet, tappat en stor del av trovärdigheten.

(Applåder)

Anf. 9 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att resonera kring det som Krister Hammarbergh tog upp absolut sist och där han kritiserar Socialdemokraterna och säger att Socialdemokraternas förslag skulle strida mot ramverket. Krister Hammarbergh är väl medveten om att det ju var på hans initiativ som justitieutskottet bad att få ett utlåtande från finansutskottet. Jag förutsätter att Krister Hammarbergh har läst samma utlåtande från finansutskottet som jag. Där står det absolut ingenting om att det här skulle bryta mot det finanspolitiska ramverket. I finansutskottet sitter även Krister Hammarberghs partikamrater som i så fall hade kunnat lyfta upp frågan, men det kan jag inte se någonstans.

Hammarbergh talar en del om uppklaringsandelen vad gäller brott. Där skulle jag kunna säga att en del är siffertricksande. Andelen uppklarade brott har definitivt inte ökat. Det är någonting som jag tycker att våra medborgare har att förvänta sig.

Beträffande polisutbildningen tycker jag mig höra att det finns ett slags splittring bland allianspartierna, så vi får se vad de som står längre ned på talarlistan kommer att säga i den frågan.

Jag tycker att Krister Hammarbergh ger ett visst uttryck för att det finns problem inom hela rättsväsendet. Jag tycker att det är ganska tydligt i hela rapporten, och det blir tydligt när man läser i medier om hur det ser ut. Tycker då inte Krister Hammarbergh att det faktiskt är ett slöseri när polisens resurser inte främst går till polisarbete, utan poliser får sitta och svara i telefon? Tycker Hammarbergh att det är ett korrekt sätt att använda polisens pengar?

Anf. 10 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Det du säger om andelen uppklarade brott är alldeles riktigt, och vi är inte nöjda med resultaten. Men en anledning till resultatet när det gäller den procentuella andelen uppklarade brott – det var lite av det gamla vanliga att man väljer att lägga fram den statistik man vill – är att det är fler misstänkta. Polisen har fler misstänkta för brott, 20 procent fler misstänkta. Däremot kan man göra mer inom polisen för att ta itu med detta på ett bättre sätt och få upp effektiviteten. Där har vi exakt samma uppfattning. Det är en del av bakgrunden till att det har tillförts så pass stora anslag till polisen som det gjorts. Det är en del av bakgrunden till att det har utbildats betydligt fler poliser så att vi i dag har över

20 000 poliser. Men det kan göras mer, och det nämnde jag i mitt anfö-
rande.

Jag kan ta det där med finansutskottet senare och läsa upp direkt vad finansutskottet skriver om den ordinarie budgetprocessen.

Jag vill passa på att ställa en fråga till dig. Ni är inte överens med de övriga oppositionspartierna om en enda krona i budgeten. Men problemet är att ni inte ens är överens om vad de civila som ni vill anställa ska göra. Du pratar om att svara i telefon. Miljöpartiet har, liksom Jusek som skriver om det i en artikel i Svenska Dagbladet, en mer genomtänkt tanke som jag sympatiserar med, nämligen att man ska ha fler kvalificerade utredare. Problemet med oppositionen är att ni har sagt att det ska vara fler som inte ska vara poliser inom polisen, men ni har inte klart för er vad de ska göra. Vad ska de göra – utreda brott, svara i telefon eller vara arrestvakter? Hur många blir det med 30 miljoner som är tagna från polisens befintliga budget?

Anf. 11 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Herr talman! Jag hör att Krister Hammarbergh säger att han inte är nöjd. Då är vi väl åtminstone överens i den frågan – hur rättsväsendet presterar.

Hammarbergh talar också om alla de resurser som är tillförda rättsväsendet. Om han nogsammt har läst Riksrevisionens rapport ser han att det tydligt står där att det främst inte är en fråga om resurser. Det är andra saker som gör att rättsväsendet inte fungerar som det ska, det vill säga arbetsmetoder och liknande. Jag tror absolut att resurser är bra, men det är inte hela lösningen. Man ska inte slå sig för mycket för bröstet utifrån det.

Jag kan naturligtvis inte kommentera de andra partierna, men från Socialdemokraterna tyckte jag att jag var tydlig med att vi ser att det är ett problem att utbildade poliser sitter och gör uppgifter som någon annan hade kunnat göra. Jag har inte heller sagt någonting annat än att civil personal också kan göra utredningar och utföra andra kvalificerade uppgifter. Men det är inte specifikt detta som vi har talat om i dag.

Anf. 12 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Ska vi ta det där med finansutskottet och bristen på ansvarsfull ekonomisk politik? Finansutskottet skriver enligt att man vill betona vikten av att nya utgifter för staten alltid föregås av en grundlig beredning av regeringen och att utgiftspåverkande beslut – och detta är onekligen ett utgiftspåverkande beslut – fattas inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.

Elin Lundgren! Det här är inte den ordinarie budgetprocessen. Vi följer alltså inte finansutskottets yttrande. Det är sanningen.

Vi är överens om att saker kan bli bättre i rättsväsendet. Men jag hoppas att vi trots allt kan vara överens om ytterligare en sak. Elin Lundgren har läst Riksrevisionens rapport. Rättsväsendet presterar bättre i dag än det gjorde 2006. Det innebär inte att vi är fullständigt nöjda med resultatet, men det innebär trots allt att vi kan vara lite stolta över att vi har förbättrat det som inte fungerade så bra, särskilt tidigare. Vi har förslag och åtgärder nu som ger stora förutsättningar för att lyfta resultaten framöver. Det är viktigt.

Jag noterar att Elin Lundgren inte vill ge ett svar på hur många civilanställda man får för 50 miljoner kronor. Och det är definitivt lite tveksamt vad dessa personer ska göra, utom möjligen att svara i telefon.

(Applåder)

Anf. 13 Tredje vice talman JAN ERTSBORN (FP):

Herr talman! Riksrevisionen har satt strålkastarljuset på en synnerligen viktig fråga, nämligen hur regeringen och de ansvariga myndigheterna i rättsväsendet hanterar brottsligheten på ett samlat och effektivt sätt.

Man har särskilt satt upp fyra mål, som vi har hört tidigare: minskad brottslighet och återfall i brott, ökad uppkläring och kortare genomströmningstider. Det är viktiga målsättningar.

Det är naturligt att regeringen inte delar alla synpunkter och rekommendationer som kommer från Riksrevisionen i anledning av den genomförda granskningen. Men regeringen instämmer helt i att målpuffyllelsen ska öka och att resultatet i rättsväsendet måste förbättras. Detta tror jag att vi alla här i riksdagen är överens om. Frågan gäller hur man ska åstadkomma detta.

Som Krister Hammarbergh angav har det gjorts en hel del förändringar av regeringens styrning av myndigheterna under de år som granskningen har pågått. Samtidigt har man gjort en stor satsning på rättsväsendet. Antalet poliser, åklagare och domare är nu större än någonsin tidigare. Allmänheten, och naturligtvis också vi här i riksdagen, vill självfallet se resultat av dessa satsningar. Men här har vi vissa svårigheter med att mäta effektiviteten på detta område.

För min del, och för Folkpartiets del, tror vi att ett nyckelord i sammanhanget är en ytterligare utvecklad samverkan mellan de olika aktörerna samtidigt som man fortsätter att arbeta med mer kompetens- och kunskapsstöd. Det är säkert oerhört viktigt.

Jag ska nämna något lite om reservationerna i betänkandet. Vi är säkert alla överens om att de civilanställda inom polisen utför mycket viktiga uppgifter, och vi tror också att det finns utrymme för att öka antalet civilanställda. Men i denna fråga är jag helt på samma linje som Krister Hammarbergh; detta ska inte skötas inom ramen för detta betänkande och ett riksdagsbeslut. Det ska antingen ske via budgeten eller genom att Rikspolisstyrelsen sköter det hela inom ramen för de befintliga ekonomiska resurserna. Just nu är det dessutom viktigare att vi får till stånd den förändrade polisorganisationen. I det sammanhanget kan säkert personalsituationen också komma upp till bedömning.

Jag förstår mycket väl om oppositionen tycker att det dröjer med förändringar av polisutbildningen. Ibland får vi acceptera att det blir vissa fördröjningar, men vi hoppas att det ska komma något ganska snart.

Vad gäller reservationen om utslussningspeng kan den vid första tanken vara tilltalande. Men är det inte egentligen också här fråga om att förstärka samverkan mellan de olika berörda myndigheterna – och jag betonar åter ordet *samverkan* mellan de olika aktörerna eller myndigheterna – i stället för att man bara kommer med yrkanden om att det ska ut mer statliga pengar?

I övrigt ansluter jag mig till vad Krister Hammarbergh har anfört i sitt anförande.

*Att hantera brottmål
effektivt – en utmaning
för regeringen och
rättsväsendet*

Anf. 14 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Dagens betänkande utgår från Riksrevisionens granskningsrapport som heter *Att hantera brottmål effektivt – en utmaning för regeringen och rättsväsendet*.

Det är en rapport som kom för nästan ett helt år sedan och som gäller elva år dessförinnan. Utöver denna rapport, som regeringen har yttrat sig över i en skrivelse, behandlar vi följdmotioner på skrivelsen samt motioner från denna höst och från förra hösten. Detta gör att det plötsligt finns yrkanden och reservationer som egentligen inte har ett dugg med Riksrevisionens ursprungliga granskningsrapport att göra, och därför kan denna debatt kanske kännas något otydlig.

I grunden är vi i utskottet överens om att det är bra att Riksrevisionen granskar rättsväsendet och dess effektivitet. Att det finns brister i effektiviteten är vi också överens om. De stora satsningar på rättsväsendet som Alliansen har gjort borde resultera i ett betydligt bättre resultat med bättre brottsförebyggande arbete, fler utredda brott och fler skyldiga som döms.

Precis som Krister Hammarbergh och Jan Ertsborn tidigare har nämnt finns det också positiva indikatorer, till exempel att antalet misstänkta för brott ökar och att antalet avgjorda mål i tingsrätterna också ökar. Men vi får inte glömma – och jag tycker att detta ska betonas varje gång vi debatterar dessa frågor – att det varje dag är tusentals poliser som utför ett alldeles utmärkt arbete där ute på våra gator för att göra samhället tryggare.

Med detta sagt måste man också se att det finns problem. Antalet uppklarade och lagförda brott måste öka, och handläggningstiderna måste minska. Regeringen redogör i sin skrivelse för vilka åtgärder för att uppnå detta som kommer att vidtas, och utskottet konstaterar att dessa är väl avvägda och ändamålsenliga.

Men sedan, herr talman, kommer vi till de övriga motionsförslagen, som har debatterats tidigare och som också jag känner att jag måste säga några ord om.

Allra mest intressant är tydligen antalet civilanställda inom polisen. Jag är den förste att säga att vi behöver välutbildade och ambitiösa civilt anställda inom polisen. Polismyndigheterna kan inte bara ha poliser som anställda. Vi behöver civilt anställda för allt från löneadministration och it-service till att sitta i receptionen och att utreda brott. Det är framför allt det senare som brukar föranleda en diskussion. Men som jag ser det har specialister inom till exempel it och ekonomi en given plats. De har mycket att tillföra polisen även i det brottsutredande arbetet. Man kan konstatera att denna utveckling också pågår sedan ett antal år tillbaka.

Det är intressant att titta på detta historiskt. Eftersom granskningsrapporten från Riksrevisionen gäller ett antal år tillbaka har jag plockat fram gamla siffror för att se hur utvecklingen av antalet civilanställda har sett ut de senaste åren. Eftersom tonläget från Socialdemokraterna är högt just nu är det intressant att se hur det såg ut under den förra socialdemokratiska regeringsperioden 1994–2006.

Jag har inte hittat någon exakt siffra för hur många civilanställda det fanns inom svensk polis precis när Socialdemokraterna tog över regeringsmakten 1994. Men den 31 maj 1994 var det nästan exakt 7 700

civilanställda, och det bör inte ha förändrats speciellt mycket till oktober samma år.

Därefter började den socialdemokratiska regeringen jobba. Den inledde med en historisk slakt av svensk polis. Fram till 1998, på fyra år, försvann det över 2 000 civilanställda inom svensk polis. Samtidigt försvann det ungefär 1 700 poliser. Efter det påbörjades en uppbyggnad igen, men den var mycket långsam.

År 2006, när Alliansen vann valet, fanns det 7 200 civilanställda och 17 400 poliser. Det innebär alltså att det totala resultatet av tolv år med socialdemokratisk regering, 1994–2006, var minus ca 700 poliser och nästan 500 civilanställda.

Vi gick till val 2006 på att öka antalet poliser, och vi gjorde en rivstart. Polisen fick förstärkta resurser från första början. Men eftersom det inte kom ut speciellt många poliser från Polishögskolan just åren 2007 och 2008 anställdes ännu fler civilanställda. År 2008 var vi uppe på all-time-high med över 8 500 civilanställda. Det var alltså en ökning med 1 300 personer på två år. Det minskade sedan under 2009 och 2010 för att åter öka under 2011 och i år.

Nu – det är väl det intressanta, eftersom tillkännagivandet kommer nu – har vi ca 8 250 civilanställda i svensk polis. Det är alltså mer än 1 000 fler än 2006 när alliansregeringen tog över.

Sedan kan man titta på andelen. Eftersom antalet poliser också har ökat är andelen intressant. Nästan 29 procent av det totala antalet anställda i svensk polis är civila. Nu, 2012, är andelen större än den var 2009, 2010 och 2011. Ändå har oppositionen nu plötsligt upptäckt att det behövs fler civilanställda. Det borde ni kanske ha kommit på för två år sedan. Då var det möjligtvis mer aktuellt. Men nu när både regeringen och Rikspolisstyrelsen jobbar i den här riktningen vill ni ge ert tillkännagivande.

Herr talman! För att vi skulle få in synpunkter från Rikspolisstyrelsen har de fått yttra sig över det här förslaget. I yttrandet är de mycket tydliga med att det behövs en satsning på breddad och fördjupad kompetens genom fler civilanställda men att det inte ryms inom beslutade och anvisade ramar. Samtidigt säger Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet i det här utskottsbetänkandet att åtgärder kan vidtas redan inom de gällande ekonomiska ramarna.

Rikspolisstyrelsen beräknar att en sådan här satsning uppgår till 300 miljoner kronor, och de säger alltså att det inte ryms inom befintligt anslag. Oppositionen i riksdagen vill detaljstyra hur polisens resurser ska användas inom de befintliga ramarna. Vad leder det till? Ja, det är ganska enkelt. Ska man ta 300 miljoner kronor till någonting annat måste man också flytta de pengarna.

Poliser kan inte sägas upp och ska inte sägas upp. Då återstår det egentligen bara en enda stor utgiftspost, och det är lokalkostnader. Då är frågan till Socialdemokraterna: Är det polisstationer ni vill lägga ned? Vi vet att det försvann mängder av polisstationer under Thomas Bodströms tid som justitieminister. Vill ni göra det igen?

Jag är övertygad om att medborgarna i Bromölla, Fagersta eller Söderhamn är intresserade av att höra om det är de som ska bli av med sin polisstation med ert sätt att bedriva politik.

Prot. 2012/13:21
8 november

*Att hantera brottmål
effektivt – en utmaning
för regeringen och
rättsväsendet*

För oss i Centerpartiet är det avgörande för människors trygghet att ha polisen nära och tillgänglig i lokalsamhället. Målsättningen är att ha polis stationerad i alla landets kommuner för att skapa ett bra samarbete mellan polisen, kommunens socialtjänst och skolan men också med föreningsliv och näringsliv. Det är så, herr talman, vi vill skapa en effektiv polis med närhet till medborgarna.
(Applåder)

Anf. 15 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! I det här betänkandet har Sverigedemokraterna sex reservationer. Jag vill yrka bifall till samtliga av dem. Jag ska gå igenom dem lite kort.

En av de här reservationerna handlar om att föra över uppgifter som i dag ligger på polisen till andra aktörer. Anledningen är att vissa av dem inte borde vara polisiära eftersom de inte över huvud taget handlar om brottslig verksamhet. Det handlar till exempel om att inspektera istappar, utfärda tillstånd för fyrverkeri, utfärda pass eller inspektera utrymningsvägar.

Detta är också förändringar som rikspolischefen vill se. Att renodla polisens verksamhet och gå ifrån denna typ av verksamhet borde vara en naturlig del i att effektivisera polisen.

En annan reservation handlar om utökade möjligheter att avvisa anmälningar. Sveriges poliser är skyldiga att behandla en anmälan om brott, muntlig eller skriftlig, utan uppskov och oavsett till vilken polismyndighet den lämnats.

Det kan vara problematiskt. Det förekommer till exempel att polisen vid en viss tid måste överge en plats där det finns risk för bråk, misshandel eller våld mot andra människor.

Jag pratade med en polis som berättade om precis det här. Han stod på ett torg där det fanns klubbar. Det var en fredagskväll. På grund av att någon anmälde en parkeringsskada var han tvungen att gå från platsen för att ta emot den här anmälan. Då blev någon misshandlad, och förövaren kom undan. Det här inträffar säkert i fler än hans fall.

Det kan också handla om rena försäkringsärenden, där det inte är ett brott över huvud taget. Någon kan ha tappat bort sin plånbok eller vad det nu kan vara, och en polis måste gå från en plats där andra människor kanske riskerar att skadas.

Vi menar att man ska kunna hänvisa sådana ärenden till nästa dag, om inte skadan kan förvärras eller liknande, så att en sådan anmälan kan göras i en reception på en polismyndighet.

Riksrevisionen menar att det i genomsnitt tar 60 minuter från en sådan här anmälan till avskrivning. Vi menar att man borde kunna avvisa sådana anmälningar som inte uppenbart utgör brott. Enligt Riksrevisionen skulle det kunna frigöra uppemot 320 årsarbetskrafter inom polisen.

Konsekvensen av nuvarande system kan bli att allvarliga brott begås som polisen skulle ha kunnat förhindra om de inte tvingats lämna platsen. Med det här förslaget kanske vi kan undvika sådana situationer.

En annan av reservationerna handlar om snatteribrott, som är det vanligaste tillgreppsbrottet i Sverige. År 2010 var det nästan 17 000 snatteribrott. Alla sådana går givetvis inte till domstol, utan åklagare kan besluta om strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse för att snabba på processen.

Men det är fortfarande så att det kan gå åt väldigt mycket tid åt ett sådant här ärende i dagens läge.

Jag fick ett exempel från en polis en gång. Han kom till en plats. Det var ett par personer som hade snattat i en butik vid 12-tiden på dagen. Utan att läsa hela berättelsen kan jag säga att han var klar med det här kl. 21.

Han fick först göra en butiksanmälan, som blev klar ungefär 45 minuter efteråt. Sedan skulle de identifiera gärningsmännen, som inte kunde svenska. Då var de tvungna att ta dit tolkar. Sedan skulle de visitera. Då behövde de skicka dit en annan polis för att visitera den kvinnliga tjuven. Då hade klockan blivit 14. Sedan var det en hel återrapportering när de kom tillbaka till polisstationen. Den här polisen var klar kl. 21. Det tog nio timmar. De fick använda två eller tre radiobilar och flera poliser. Detta är ett enormt resursslöseri.

Om man skulle kunna utfärda ordningsbot på samma sätt som man till exempel kan göra när det gäller fortkörning skulle man åtminstone i en stor andel av de här fallen kunna undgå sådana här långa, omständliga och byråkratiska processer. Effektiviteten skulle öka markant, som vi ser det, med ordningsbot för snatteri, och byråkratin skulle minska.

Vi har också en reservation om en tredje-gången-gillt-princip, som handlar om att man ska få maxstraff om man döms för ett brott för tredje gången inom en viss tidsperiod och inom samma brottskategori.

Man kan undra om detta hör hemma i det här betänkandet om effektiviteten i rättsväsendet. Men vi ser det som att den här tredje-gången-gillt-principen är förebyggande. Det kommer att bli mycket jobbigare att begå det tredje brottet – det gäller våldsbrott, sexualbrott eller narkotikabrott – för då åker man dit på maxstraffet.

Dessutom kan man hindra återfall i brott om de personer som uppenbarligen har en vana att begå brott, eftersom detta är tredje gången, sitter inlåsta. Då har de inte möjlighet att begå brott.

Tittar man till exempel på dem som kommer ut från livstidsstraff i Sverige, alltså de som har fått tidsbestämning, har de en lägre återfallsgrad än vad man generellt har för vanliga fängelsestraff, vilket kanske kan indikera att längre fängelsestraff också kan hindra återfall i brott. Tredje-gången-gillt-principen är alltså något vi vill införa.

Vi har också ett förslag om att införa fotboja för dem som begår grövre brott, framför allt vålds-, sexual- och narkotikabrott eller för dem som är en del av organiserad brottslighet. Fotbojan ska bäras i proportion till den tid de suttit av i fängelset och kommer också att kunna förebygga återfall i brottslighet. De kommer att ha frihet att röra på sig som de vill men hämmas när det gäller att begå brott eftersom de vet att deras position vid varje givet tillfälle kan kontrolleras om det behövs. Detta skulle också vara ett väldigt kostnadseffektivt sätt eftersom fotboja är billigt jämfört med andra medel. Det är alltså också något vi vill införa.

Sist men inte minst menar vi att sekretessen mellan SOS Alarm och polisen ska upphävas. En person som ringer till SOS Alarm i dag får svara på en rad frågor från operatören och redogöra för vad som hänt, men polisen har inte nödvändigtvis tillgång till dessa uppgifter omedelbart, vilket medför att det tar längre tid innan polis hinner komma på plats och kan hjälpa till. Ibland kan det också vara så att den som ringer

Prot. 2012/13:21
8 november

*Att hantera brottmål
effektivt – en utmaning
för regeringen och
rättsväsendet*

blir stressad av att få upprepa det han eller hon har sagt ytterligare en gång för polisen ifall det skulle behövas.

Dessutom är polisen som en del i sin naturliga verksamhet dagligen ute och kör runt om i samhället. Vid en olycka eller ett brott är det alltså ofta troligt att polisen är närmare än vad ambulans kan vara och kan snabbare vara på plats för att ta hand om någon som är skadad.

Dessutom kan det vara så att om polisen får tillgång till dessa uppgifter omedelbart finns det en större chans att gripa gärningsmän i det fall det har begåtts ett brott. Vi menar därför att det är nödvändigt att reglerna om sekretess mellan SOS Alarm och polismyndigheternas länskommunikationscentral ändras så att polisen får tillgång till uppgifter om akuta ärenden samtidigt som övrig räddningstjänst.

Anf. 16 JOHAN LINANDER (C) replik:

Herr talman! Jag har två konkreta frågor till Kent Ekeroth. Den första gäller tredje-gången-gillt-principen. Kent Ekeroth hävdar att detta skulle innebära att människor begår färre brott. Jag undrar vilka vetenskapliga belägg ni har för det. Det finns länder som utövar den här typen av straff där man får maxstraff vid det tredje brottet, men det är länder som har en långt mycket större brottslighet än vad vi har i Sverige. Jag undrar därför vilka vetenskapliga belägg Kent Ekeroth har för detta påstående eller om det bara är något som ni tror.

Sedan tar Kent Ekeroth upp ett intressant faktum: att de som är livstidsdömda och sedan får tidsbegränsning faktiskt har en väldigt låg återfallsfrekvens. Ändå är Sverigedemokraterna det parti som säger att de inte alls ska få någon tidsbestämning, utan de ska sitta inne på livstid oavsett hur gamla, sjuka, senila eller ofarliga för samhället de är. De ska ändå sitta kvar i fängelset enligt er politik. Är det då inte rimligt att livstidsdömda kan få komma ut när du själv säger att de har en låg återfallsfrekvens?

Anf. 17 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Om vi börjar med de livstidsdömda är det så att de har en återfallsgrad på 37 procent, vilket är lägre än för andra fängelsestraff. Det är dock fortfarande en ansevärd del som begår brott igen. Vi ser även straff som en moralisk fråga. Det finns människor som har begått sådana brott att de moraliskt sett inte har rätt att vistas ute i samhället igen.

Jag vet att vi har diskuterat livstidsstraffen förut, och det finns många riktigt grova och fruktansvärda brott som vi menar att riktiga livstidsstraff ska utfärdas för. Ett exempel var en person som försökte göra inbrott i en bil. Så kom en 81-åring ut – det var hans bil – och blev nedslagen av den här personen. När 81-åringen låg avsvimmad på marken fortsatte personen slå på honom så att han bröt några revben. Efter detta släpade han den 81-årige pensionären till en sjö och dränkte honom.

Detta var utdraget under lång tid och är ett exempel på ett sadistiskt brott där vi menar att ett riktigt livstidsstraff borde vara aktuellt. Det är alltså en moralisk fråga när det gäller livstidsstraff. Vissa förtjänar helt enkelt inte att vara ute i samhället. Vissa förtjänar inte att få leva i frihet mer. Vissa förtjänar inte att få njuta av livet längre, eftersom de har förstört någon annan människas liv på ett väldigt brutalt sätt. Inte minst gäller det anhöriga.

När det gäller tredje gången gillt är det återigen en moralisk fråga. Om någon har begått ett brott för tredje gången har personen uppenbarligen inte fattat vad det handlar om de första två gångerna. Då menar vi att ett maxstraff framför allt är en moralisk fråga för att samhället ska säga till på skarpa och ge upprättelse till brottsoffren.

Uppenbarligen har en sådan person en historia av återfall i brottslighet. Jag drar då slutsatsen att om man ger honom ett så pass långt fängelsestraff så skulle han naturligtvis inte kunna återfalla i brottslighet, för han skulle sitta inburad i stället. Det är också någonting som flera poliser som jag har pratat med vittnat om skulle hjälpa.

Anf. 18 JOHAN LINANDER (C) replik:

Herr talman! Det är intressant att diskutera vad som är moral. Är det moral att låta en dödssjuk människa sitta i fängelse? Oavsett hur sjuk man är ska man sitta kvar. Även om man har suttit 40–50 år i fängelse och inte är ett dugg farlig för sin omgivning eller för samhället på något sätt ska man sitta kvar i fängelse. Är det moral? Är det egentligen inte dödsstraff Kent Ekeroth i så fall förespråkar? Eller så får man ha något slags äldreomsorg eller avancerad sjukvård inne på fängelset, för vi lär ju få en situation med människor som när de börjar komma upp i 85–90-årsåldern eller ännu äldre kräver ganska mycket vård.

Jag vet inte riktigt hur ni har tänkt lösa det. Jag tycker åtminstone inte att det handlar om moral om man vill låta människor sitta inne och aldrig kan förlåta, aldrig kan säga att en människa har tagit sitt straff.

Kent Ekeroth sade väldigt tydligt i sitt anförande att det skulle ha en preventiv effekt om man införde tredje gången gillt. Jag frågade då vilka vetenskapliga belägg ni har för det. Kent Ekeroth menade i sitt anförande att människor inte begår det tredje brottet om man har den principen, men om han hävdar en sådan sak måste han också kunna hänvisa till något slags forskning som visar detta.

I själva verket är det tvärtom så att de länder som har den typen av rättssystem också har en mycket högre brottslighet än vad vi har i Sverige. Den typen av rättssystem skapar inte tryggare samhällen.

Anf. 19 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Även om en person inte är ett dugg farlig kan han fortfarande sitta inne. Det handlar inte om farlighet för andra; det handlar om brottet han har begått och om att sona det. Vissa kan aldrig sona sitt brott. Exemplet som jag tog var ett av dem. Jag har en lång, lång lista på liknande brott. De förtjänar inte att leva i frihet igen, de förtjänar inte att komma ut igen, de förtjänar inte att njuta av samhället eller livet igen. De förtjänar att sitta inlåsta för det brott de har begått. *Det* är moral.

När det gäller preventiv effekt för det tredje brottet handlar det ju om när de har begått det tredje brottet. Då ska de sitta inlåsta under mycket längre tid. De har uppenbarligen inte fattat den första gången, de har inte fattat den andra gången och de har inte fattat den tredje gången. Okej, då kommer de att sitta inne så länge att vi kanske kan förhindra att de begår det fjärde brottet för att bespara vissa människor det lidandet.

Johan Linander hänvisar till andra länder som har three strikes and you're out. Jag antar att han syftar på det. USA är ett av dem. Men att jämföra USA med Sverige, två länder som har så olika rättstraditioner

och så olika uppbyggda samhällen med helt olika välfärdssystem och en helt annan befolkningsstruktur, blir väldigt konstigt.

Den preventiva effekten blir framför allt när de sitter inlåsta och inte kan begå nya brott under den tiden, plus den moraliska aspekten.

Anf. 20 LENA OLSSON (V):

Herr talman! Vi debatterar i dag Riksrevisionens rapport angående rättsväsendets effektivitet, eller kanske man ska säga ineffektivitet, och den skrivelse som har kommit från regeringen.

Mycket har sagts här, och jag kan ställa mig bakom det som Elin Lundgren från Socialdemokraterna har sagt och hålla med henne om till exempel det som också Alliansen tar upp när det gäller civilanställd personal. Ni får det att låta som att det bara är dem som svarar i telefon och utför lönedistribution och sådant som vi i oppositionen pratar om. Så är det faktiskt inte. Vi vill såklart ha civila utredare. Då har jag gjort det tydligt.

Jag vill också säga att vi träffar poliser som faktiskt intygar att de får svara i telefonen, de får sköta vissa receptionssysslor och de får sitta arrestvakt. Ni kan väl inte på allvar mena att det var det som de 20 000 poliserna skulle göra. De 20 000 poliser som ni har anslagit medel till ska vara ute och visa sig i förebyggande syfte, och de ska finnas för människor när brott har begåtts. Det var väl själva syftet med den här satsningen.

Om vi tittar på hur det såg ut 2006/07 kan vi notera att man hade 16 728 miljoner. I dag är det 20 500 miljoner. Då är det väldigt märkvärdigt att man inte ser bättre resultat. Poliser säger själva också: Jag gick inte Polishögskolan för att jag skulle sitta och svara i telefon eller göra enklare kontorsysslor. Det är i alla fall det svar jag får när jag är ute och diskuterar med poliser. Det kan ju inte vara så att de ljuger mig rätt upp i ansiktet. Det har jag väldigt svårt att tro.

Johan Linander tog ganska stora ord i sin mun om vad som hände under 90-talet. Om jag inte helt missminner mig var Centern med i det regeringsunderlaget. Man samarbetade med socialdemokratin under den tiden. Då är man ju svaret skyldig om varför man i så fall gick med på det här då.

Jag skulle också vilja diskutera den motion som gäller polisutbildning. Krister Hammarbergh uttryckte det så att Alliansens partier skulle ta sitt ansvar för att se till att det kom en ny polisutbildning på plats. Gör man inte det som utlovat tycker jag att det är tragiskt. Den här utredningen fyller fem år i vår, och vi är överens om att polisen ska bli *en* myndighet. Det är vi alla överens om. Det är jättebra.

Jag tycker att det är väldigt sorgligt att man inte samtidigt såg till att vi fick den förnyade polisutbildningen, och då menar jag en högskolebaserad polisutbildning. Den behöver vi ha. Det här ska ju också vara en lärande organisation. Man behöver forskningsdelen för att ta fram sina egna metoder för att kunna bli bättre. Vi får medhåll från många håll om att det verkligen behövs. Till exempel Polisförbundet stöttar oss i det här. De stöttar också påståendet att man har sagt upp civilanställda, just de som gör enklare kontorsgöromål, och att poliser får göra de här jobben i stället.

Herr talman! Jag vill avsluta med att yrka bifall till reservation nr 3 i betänkandet.

Prot. 2012/13:21
8 november

Anf. 21 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Jag ser också gärna fler civilanställda, Lena Olsson. Vi har långt fler civilanställda inom polisen redan i dag, men jag ser också gärna fler.

Skillnaden är att jag inte vill lägga ut sådana här beställningar utan att skicka med resurser. Det är ju så att vill vi ha fler civilanställda måste vi lägga ut lite mer resurser. De ska ju ha lön. Det brukar Vänsterpartiet tycka är viktigt. De ska ha någonstans att jobba. Det kommer säkert att krävas både en och annan skrivare och dator också. Det kostar i alla fall pengar och någon ska betala. Därför skulle jag vilja veta varifrån du ska ta de här resurserna. Du har ju själv föreslagit att poliserna ska ha 5 miljoner kronor mindre totalt sett, och så kommer det här till. Kan du berätta för riksdagen och för svenska folket var du har tänkt skära ned inom resten av polisen? Är det annan personal, är det lokaler eller är det polisbilar?

Anf. 22 LENA OLSSON (V) replik:

Herr talman! Att människor behöver sin lön om de är på jobbet tycker Vänsterpartiet. Jag hoppas ju att Moderaterna också tycker det. Naturligtvis är det så.

Vi har lagt en ram. Det är dryga 34 miljarder till rättsväsendet, så jag tror inte att de här 5 miljonerna har någon väldigt stor effekt. Men Krister Hammarbergh kan påminna sig vad jag alltid har sagt i alla budgetdebatter: Nu har man satsat dryga 4 miljarder under den här tiden, och hur mycket bättre polisverksamhet har man fått ut av det?

Där står vi. Vi håller ju med varandra. Vi tycker att det här är olyckligt. Man har fått så mycket mer pengar, men man gör inte mycket bättre resultat. Det beklagar jag. Men jag har också för Vänsterpartiets räkning i budgetdebatterna sagt att vi måste kräva större effektivitet. Jag har beställt och velat ha utredningar om det här därför att det inte går att bara stoppa in pengar och tro att resultatet ska bli så mycket förbättrat. Det har jag alltid sagt.

Man ska också passa sig för att ange en bas, att vi ska ha 20 000 poliser. Vi ska ha så många poliser som det behövs för att klara upp brott och för att förebygga brott. Vi ska ha en effektiv polis.

Det ramanslag som läggs fast har vi ifrågasatt, men vi har ju gått med på det i stort sett. Där ryms civilanställd personal, punkt slut. Får vi nu till en organisation som blir effektivare får vi också pengar över till annat.

Anf. 23 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Lena Olsson undviker att svara på frågan över huvud taget. Du vill driva igenom ett uppdrag som direkt kostar pengar. Det kan du inte förneka. Samtidigt ska du skära ned på de totala resurserna till samma myndighet. Det kommer att kosta pengar. Du kan inte hänvisa till att man ska göra om organisationen senare. Det här är nästa år. Var ska du ta pengarna ifrån?

*Att hantera brottmål
effektivt – en utmaning
för regeringen och
rättsväsendet*

Jag ska väl inte behöva tolka dig. Det blir ju bättre om du själv svarar. Om du nu väljer att inte svara i nästa inlägg måste jag göra en tolkning utifrån det du nämnde om poliserna. Det är poliser du har tänkt ta bort från polisen.

Anf. 24 LENA OLSSON (V) replik:

Herr talman! Jag kan upprepa det jag har sagt, men det gör jag ju inte. De stora anslag som polisen har fått måste omfatta den civilanställda personalen, om man från regeringshåll har någon tro på att man ska höja effekten hos polisen. Krister Hammarbergh kan inte på allvar mena att poliser ska utföra jobb som de inte har utbildning för. Massvis av poliser säger: Jag tog inte det här jobbet för att de ska kicka en civilanställd som har suttit i vår reception, som har haft hand om våra löner etcetera eller sitta arrestvakt. Jag utbildade mig till polis för att bekämpa och förebygga brott och hjälpa våra medborgare på det viset.

Du svarade inte på frågan från Elin Lundgren förut. Hon ställde samma fråga till dig då. Du valde att inte svara. Det är mycket så det går till i den här kammaren.

Anf. 25 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! Den övergripande frågan för Riksrevisionens granskning har varit: ”Hanterar regeringen, de ansvariga myndigheterna och rättsväsendet brottsligheten på ett samlat och effektivt sätt?” Det är naturligtvis en helt grundläggande och berättigad fråga som vi behöver ställa. Riksrevisionen ger ett antal rekommendationer både till regeringen och till myndigheterna.

Jag tycker att det är positivt att dessa granskningar görs. Vi måste ständigt förbättra vår rapportering, sättet vi arbetar på och sättet vi nyttjar våra resurser på. Detsamma gäller för alla myndigheter.

Det finns delar i Riksrevisionens rapport som är högst relevanta, och där kan vi konstatera att ett arbete ofta redan påbörjats. Det finns också delar där det pågår ett arbete som nu alltmer intensifieras. Det här har mina allianskolleger redogjort för på ett bra sätt.

Med detta vill jag få sagt att vi inte är nöjda. En effektivisering måste ske, och det är vad vi arbetar med.

Regeringen ställer krav på myndigheterna att de fortsätter med arbetet. Efter de senaste årens resurstillskott är det nu innehållet i verksamheterna som ska stå i fokus.

Det finns förutsättningar att uppnå förbättringar på flera områden, exempelvis när det gäller att korta handläggningstider och att antalet upplärade och lagförda brott måste öka.

Det som oppositionen främst har tagit fasta på i Riksrevisionens rapport gäller polisen och framför allt civilanställda inom polisen. Det pågår en debatt om polisen i medierna, i landet men också här i riksdagen. Debatten handlar om alltifrån hur polisen ska organiseras i arbetet mot vissa typer av brott, hur polisen ska organiseras för att arbeta så effektivt som möjligt, vilka verktyg som behövs och hur ledarskapet kan förbättras till hur vi får en mer närvarande polis. Det är viktiga frågor som vi bör ha en bred debatt om.

Efter att ha lyssnat på vissa partiföreträdare vill jag vara tydlig: Vissa politiker verkar frestas av att gå in i detalj och avgöra hur resursfördel-

ningen ska se ut. Det vi i stället måste göra är att ta ansvar för de stora dragen och framför allt se till att polisen har effektiva instrument och resurser. Polisen får sedan själv prioritera i sin verksamhet beroende på händelser och situationer som vi inte alltid kan planera för.

Vi kan konstatera att det är positivt om kompetensen kan vara bred inom polisen. Civilanställda fyller en mycket viktig funktion, och det är uppenbart när det gäller många typer av brott att det är den speciella kompetens de har som behövs. Det kan till exempel vara fråga om en ekonom när det gäller ekonomisk brottslighet eller en it-specialist när det gäller it-relaterad brottslighet. Det här är viktigt, och det är vi överens om.

Med detta sagt är det anmärkningsvärt att oppositionspartierna, som nyligen lämnat sina respektive budgetmotioner och som sinsemellan har lagt fram helt olika förslag när det gäller polisens anslag, nu har enats om en gemensam ståndpunkt. Denna fråga borde hanteras i den budgetprocess som pågår nu och som vi ska debattera senare i höst.

I sak anser vi också att det är upp till Rikspolisstyrelsen att avgöra hur många civilanställda det kan vara lämpligt att ha. Dessutom vet vi att ett stort arbete är på gång inom polisen som handlar om att de 21 polismyndigheterna ska bli en.

Avslutningsvis vill jag tala om historiken för civilanställda. Den redogjorde också Johan Linander för tidigare.

Från att alliansregeringen tog över fram till mitten av 2011 ökade antalet civilanställda med ungefär 1 000 personer. Alliansregeringens satsning på polisen gjorde det möjligt att anställa personer med specialistkompetens och administrativ personal. Polisorganisationen behöver även fortsättningsvis kompletteras med nödvändig kompetens.

När det gäller antalet civilanställda finns det nu fler civila än vad som fanns 2006.

Anf. 26 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tänker inte säga mer om förslaget som rör civilanställda vid polisen i dag. Frågan har diskuterats mycket, men den debatten har förts på ett så utomordentligt sätt av Elin Lundgren för Socialdemokraterna att jag inte kommer att säga något mer om den.

Men jag reagerade starkt när Johan Linander angrep oss socialdemokrater för något som vi ska ha gjort på 1990-talet. Han sade att vi socialdemokrater genomförde en ”slakt” på polisen. Det får inte stå oemotsagt. Jag vet att hela linjen från Alliansen är att skylla antingen på Socialdemokraterna eller på en myndighet – det är alltid någon annans fel – men när Johan Linander angriper oss på det sättet får det inte stå oemotsagt.

För det första var det den borgerliga regeringen som på 90-talet stängde Polishögskolan, inte den socialdemokratiska.

När vi kom tillbaka i regeringen 1994, för det andra, hade den borgerliga regeringen fördubblat statsskulden. I Sverige lånade man nu 6 000 kronor i sekunden. Så högt var underskottet. Alla känner till den statsfinansiella krisen.

Vår uppgift som nytillträdd regering 1994 var att sanera statsfinanserna. Det gjorde vi först tillsammans med Vänsterpartiet. I ungefär ett halvårs tid hade vi ett samarbete. Men därefter hade vi ett formaliserat samarbete med Centerpartiet. Från 1995 till 1998 hade vi detta samar-

*Att hantera brottmål
effektivt – en utmaning
för regeringen och
rättsväsendet*

*Att hantera brottmål
effektivt – en utmaning
för regeringen och
rättsväsendet*

*Resningsförfarandet
i brottmål –
återupptagande
av förundersökning
och rätt till biträde*

bete. Vartenda konto, varenda utgiftspost, som den socialdemokratiska regeringen lade fram var ett resultat av ett samarbete med Centern. Det var oerhört viktigt att Centern var med och tog det ansvaret. Vi tog ansvar för Sverige. Ni tog ansvar för Sverige. Vi gjorde det ihop.

Nu beskriver Johan Linander detta som att det var en slakt på polisen. Om det var en slakt – ja, då gjorde vi det tillsammans.

När vi sedan var klara med saneringen av statsfinanserna kunde vi återigen börja bygga ut. Vi öppnade två nya polishögskolor, och vi inledde den stora utbyggnaden av antalet poliser. Vi satte upp målet om 20 000 poliser.

Jag är stolt över att den socialdemokratiska regeringen genomförde den saneringen av statsfinanserna på 90-talet. Jag är stolt över de socialdemokrater som gjorde det. Jag är faktiskt också stolt över de centerpartister som vågade ta det ansvaret. Det är tydligen inte Johan Linander.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

10 § Resningsförfarandet i brottmål – återupptagande av förundersökning och rätt till biträde

Föredrogs
justitieukskottets betänkande 2012/13:JuU3
Resningsförfarandet i brottmål – återupptagande av förundersökning och rätt till biträde (prop. 2011/12:156).

Anf. 27 MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Vi ska med anledning av detta betänkande debattera resningsförfarandet i brottmål. Det handlar bland annat om rätt så aktuella fall – men dessa frågor är alltid aktuella.

Att bli oskyldigt dömd för ett brott måste vara något av det värsta som kan hända en människa. Tänk att dömas för ett mord eller en våldtäkt du aldrig begått eller att dömas för misshandel, stöld eller förskingring som du inte har varit med om. Fallet med Thomas Quick, numera Sture Bergwall, visar att detta händer inte bara en utan flera gånger, inte heller bara för honom. Det har hänt även tidigare, inte bara i vårt land.

När en oskyldig döms rasar en människas liv samman. Omgivningen tar avstånd från personen. Hela samhället fördömer personen och även ibland familjen. Man kan förlora arbetet, ofta vänner och också familjen, i värsta fall livet. Konsekvenserna är så allvarliga att samhället med all kraft måste se till att den berömda devisen om att det ska vara ställt utom allt rimligt tvivel att den dömde begått brottet verkligen gäller. Oskyldiga får inte och ska inte dömas för brott de aldrig begått. Därom kan vi nog vara överens i denna kammare.

Vi vet också att när detta förekommer finns ett system som ska se till att hantera frågan. Varje år inkommer ca 180 ansökningar om resning i brottmål hos Högsta domstolen, det vill säga dömda eller åklagare vill att domstolen ska avgöra om en dom ska omprövas. Av dessa ca 180 är det två till fyra som varje år får bifall – resten avslås. Vi vet naturligtvis inte hur många av dessa som är oskyldigt dömda. Vi kan bara hoppas – och

personligen tror jag det – att rättsväsendet fungerar så att risken för detta ständigt minimeras.

Herr talman! Jag vill också lyfta upp att det genom regeringens i dag debatterade förslag kommer att bli något lättare att få resning och att rättssäkerheten kommer att förbättras i vissa delar. Detta är bra, och vi från Miljöpartiet de gröna tycker att det ska välkomnas.

Herr talman! Min farhåga är bara att detta inte räcker. Vi har därför från Miljöpartiets sida föreslagit att en oberoende myndighet för behandling av resningsansökningar ska inrättas – en myndighet som står fri från Åklagarmyndighetens partsställning och fri från den polisiära dagliga verkligheten, en myndighet som utreder om nya omständigheter och bevis kan dra lagakraftvunna domar i tvivelsmål.

Att detta är ett bra förslag instämmer både Justitieombudsmannen och Sveriges advokatsamfund i. Trots detta väljer utskottets majoritet att med hänvisning till det så kallade Quickärendet avstyrka förslaget.

Det vore tacknämligt om företrädare för majoriteten kunde förklara varför ett framåtsyftande förslag som stärker enskildas rättsskydd och minskar risken för att oskyldiga döms ska avslås därför att rättsväsendets hantering i Quickärendet inte är avslutad. Jag förstår uppriktigt sagt inte den kopplingen.

Det vi från Miljöpartiet föreslår är en utredning som kan lämna förslag som bereds, konsekvensanalyseras och så småningom genomförs. Vi vet alla hur den processen går till, så det vore ingen svår sak att genomföra. Jag noterar också att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i sitt särskilda yttrande lyfter upp den här biten.

Jag vill därför yrka bifall till reservation nr 1 i betänkandet.

Jag vill också lyfta upp att just oskyldigt dömda ofta blir föremål för stor debatt och diskussion i medier. Jag lever i förhoppningen om att när så sker är det därför att professionellt anställda inom rättsväsendet ändå har gjort så gott de har kunnat, att de har vägt bevisen för och emot den dömda och dragit sina slutsatser, om än felaktiga.

Genom inrättandet av en oberoende myndighet för att utreda ansökningar om resning skulle vi öka tilltron till rättsväsendet. Vi skulle dessutom avlasta rättsväsendet från de uppgifter som finns där i dag när det gäller den typen av ansökningar. Det är också ett sätt att minska risken för att oskyldiga döms. Till syvende och sist handlar det om förtroendet just för rättsstaten, för vårt land, Sverige, och hur vi skipar rättvisa.

Jag beklagar än en gång att utskottsmajoriteten inte är beredd att pröva denna möjlighet, men jag är ändå glad att några små steg nu tas i arbetet för att färre oskyldiga ska dömas.

Jag vill också uppehålla mig vid de så kallade gallringsbestämmelserna. För att en ansökan om resning ska vara något värd måste utredningsmaterialet finnas kvar, och i dag är risken uppenbar att viktigt material förstörs just på grund av gallringsbestämmelser. Här hoppas jag att regeringens aviserade utredningar tar hänsyn till detta och ser till att materialet bevaras längre än vad som är fallet i dag. Annars blir ansökan smått illusorisk och leder egentligen inte till någon typ av uppdagande av vad som skulle ha kunnat beslutas i annat fall.

Jag vill därmed upprepa själva grunden för förslaget och att det handlar om att vi måste stärka tilltron till rättsväsendet. Utan tilltron till det

*Resningsförfarandet
i brottmål –
återupptagande
av förundersökning
och rätt till biträde*

och utan det höga förtroende rättsväsendet besitter hos allmänheten är rättsstatens grundvalar i gungning.

Anf. 28 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Vi har en reservation i detta betänkande som jag vill yrka bifall till.

Betänkandet som behandlas i denna debatt har jag inget i sig att invända mot. Det rör sig i huvudsak om kodifiering av lag och gällande praxis. Vi har väckt en motion om förutsättningarna för att få till stånd resningsförfarande.

Resningsförfarande kan delas upp i två kategorier. Det ena är till förmån för den tilltalade. Det kan handla om att en dömd person anser sig ha rätt till en friare dom eller ett lindrigare straff. Det andra kan handla om en målsägande som anser att en tilltalad borde ha getts en fällande dom eller ett strängare straff. Det handlar kort sagt om att ändra en dom som vunnit laga kraft som en sista instans för rättvisa antingen för brotts-offret eller för den dömd.

Förutsättningarna skiljer sig åt i de två olika fallen. Det är lättare för en brottsling som anser sig felaktigt dömd att få resning och betydligt svårare för ett brottsoffer som anser att någon borde få sitt rättmätiga straff. Till skillnad från en dömd gäller det för ett brottsoffer som ansökt om resning att det krävs en giltig ursäkt för att inte ha åberopat ny bevisning tidigare, att synnerliga skäl inte kan åberopas vid ny bevisning, att brottet måste ha ett visst straffvärde och att ett nytt straff måste vara fällande eller väsentligt strängare än i tidigare dom, att oriktig rätts-tillämpning inte kan åberopas, att jäv inte kan åberopas och att det finns en tidsfrist om ett år.

Från rättvisesynpunkt borde det vara av lika stor vikt att brottslingar som på felaktiga grunder frikänts eller getts för lindriga straff ska kunna få sina domar omprövade som det är för oskyldigt eller för strängt dömda. Hur rimligt är det till exempel att det saknas en tidsfrist för en dömd medan brottsoffret endast får ett år på sig att ansöka om resning?

För att bättre tillvarata brottsoffrens perspektiv anser jag att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som i högre grad tillåter resning för brottsoffer. Till exempel bör tidsfristen ses över. Även jäv, oriktig rätts-tillämpning och synnerliga skäl bör kunna åberopas som grund för resning.

Jag vill därmed yrka bifall till reservation 3 i betänkandet.

Anf. 29 MATTIAS JONSSON (S):

Herr talman! Jag kan till att börja med säga att vi inte har något yrkande i detta ärende. Vi har däremot ett särskilt yttrande, som jag ska återkomma till.

Jag har stor sympati för det Mehmet förklarade här uppe i talarstolen och även för Miljöpartiets förslag och yrkande.

Vi har en annan ingång i ärendet, och jag återkommer till hur vårt särskilda yttrande ser ut.

Detta betänkande har rubriken *Resningsförfarandet i brottmål – återupptagande av förundersökning och rätt till biträde*, och det kanske är på sin plats att ta upp några delar av betänkandets innehåll och förslag.

Det föreslås att en åklagare under vissa förutsättningar ska kunna återuppta en förundersökning när resning i brottmål aktualiseras. Kraven för att återuppta en förundersökning sänks jämfört med de krav som utvecklats i praxis. Om förundersökningen om brott inte är avslutad ska åklagare i stället besluta att den även kan avse frågan om den tidigare tilltalades delaktighet i brottet.

Vidare föreslås att domstolen i ett ärende om resning ska kunna förelägga åklagaren att vidta en viss utredningsåtgärd.

Det föreslås också att den tidigare tilltalade och målsäganden i vissa fall ska ha rätt till rättsligt biträde när resning aktualiserats. Om den tidigare tilltalade bedöms ha rätt till ett sådant biträde ska en offentlig försvarare kunna förordnas.

Den här lagändringen – om nu kammaren, med den majoritet som det ser ut att vara, kl. 16 i dag fattar beslut om detta – kommer att träda i kraft den 1 januari 2013.

Om jag återgår till det särskilda yttrande som vi har skrivit framgår det där att vi inte har någonting att invända mot propositionen från regeringen. Vi vill ändå i detta sammanhang, precis som Mehmet var inne på, påpeka vad som har framkommit i den så kallade Quickaffären – Thomas Quick, som numera heter Sture Bergwall. Där har det i dagsläget blivit resning i fem morddomar som hittills har lett till tre friande domar.

Det är – som vi också säger i vårt särskilda yttrande – helt unikt i svensk rättshistoria att en morddom blir frikänd i ett så stort antal domar. Vi menar att det behövs en större granskning av hur rättsväsendet och rättspsykiatri har fungerat och handlat i det här fallet.

Flera partier i kammaren har uttalat sig för en granskning av fallen. Det verkar alltså finnas en bred uppslutning för att få klarhet i vad som har gått fel.

Vi vill till att börja med att en kommission ska gå igenom utredningarna för att bedöma om de har skötts på ett professionellt sätt eller inte. Kommissionen bör också särskilt granska hur vården har bedrivits i samband med utredningarna.

Om kommissionen kommer fram till att fel har begåtts ska den också bedöma om det finns systemfel inbyggda i det svenska rättsväsendet, vilket är viktigt, eller i hur polisutredningar görs och hur den rättspsykiatriska vården har bedrivits. I så fall måste förslag till åtgärder läggas fram, så att något liknande aldrig kommer att inträffa igen.

I det sammanhanget kan även ytterligare frågor om resningsförfarandet prövas, till exempel ett fristående utredningsorgan. Det är lite grann det skedet som Miljöpartiets motion pekar på, men vi vill innan det ha en kommission.

Därför finner vi inte skäl att i dagsläget ställa oss bakom de reservationer som finns utan nöjer oss med ett särskilt yttrande. Det är naturligtvis – som avslutning – oerhört viktigt att ingen oskyldig döms. Det är ju grunden.

Anf. 30 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! I dag tar vi ett steg för att öka rättssäkerheten i samband med resningsförfarandet i brottmål. Vi sänker kraven för att en förundersökning ska återupptas. Vi gör så att domstolen i ett ärende om resning kan förelägga åklagaren att vidta en särskild utredningsåtgärd. Vi ökar

också möjligheten för den tidigare tilltalade och målsäganden i vissa fall att få rättsligt biträde. Detta gör att rättssäkerheten ökar och att förutsebarheten för den enskilde också ökar i samband med resning.

Jag vill så här i början av mitt anförande tydliggöra att detta betänkande – eller de lagändringar som vi nu kommer att göra – inte har någonting med något enskilt fall att göra. Förundersökningsutredningen, vars utredning och förslag ligger till grund för propositionen, tillsattes redan i maj 2009 och alltså inte med anledning av de diskussioner om resning som har förts under den senaste tiden.

Herr talman! När man talar om resning måste man först tydliggöra att det är ett så kallat extraordinärt rättsmedel. Grunden i vårt rättssamhälle är att en lagakraftvunnen dom ska gälla, det vill säga när en domstol har dömt och domen inte har överklagats inom utsatt tid eller prövningstillstånd för prövning i högre instans inte har getts har domen vunnit rättskraft. Den ska gälla. Den har vunnit laga kraft.

Domen ska vara orubblig. Det kallas orubblighetsprincipen, och det är en viktig princip i alla rättssamhällen. Men orubblighetsprincipen har trots sitt namn vissa undantag, och det är de så kallade extraordinära rättsmedlen. Ett av dessa – det vanligaste – är just att en domstol beviljar resning.

Utgångspunkten är att en dom som har vunnit laga kraft gäller, men i vissa fall kan man göra en ny prövning. De speciella fallen kan handla om att en domare eller en åklagare har varit jävig, att man har använt bevis eller vittnesmål som har varit falska eller, vilket är det vanligaste, att nya omständigheter eller nya bevis har kommit fram och att de, om de hade funnits med från början, skulle ha gjort att den tilltalade hade frikänts eller dömts för ett brott med annan brottsrubricering med mildare straffskala.

Det finns också resningsgrunder för att återuppta ett mål till nackdel för den tilltalade. Det vanligaste då är att någon har frikänts för ett grovt brott men att det senare framkommer nya omständigheter eller bevis.

Det är svårare att få resning till nackdel för den tilltalade. Det bygger på att det i en rättsstat är viktigare att en oskyldig inte döms för ett brott än att en skyldig går fri från straff. Detta har också konsekvenser genom att det finns olika tidsgränser. För resning till förmån för den tilltalade finns det inga tidsgränser. Oavsett om man har hunnit avtjäna sitt straff eller inte har man rätt till ny prövning, helt enkelt för att slå fast att man var oskyldig till det man tidigare dömdes för. Men när det gäller resning till nackdel för den tilltalade finns det en tidsgräns.

Självklart ska den som felaktigt har blivit frikänd kunna dömas. Det går också med dagens resningsregler – men inte efter hur lång tid som helst och inte för mindre allvarliga brott.

Man måste förstå att det är ett betydligt större problem för den enskilde att vara oskyldigt dömd än det är för samhället eller möjligtvis för målsägande att en skyldig friats eller fått ett lindrigare straff. Oavsett om man har begått ett brott eller inte har man rätt att avtjäna sitt straff och sedan gå vidare i livet. Det är viktigt att komma ihåg.

Herr talman! De ändringar som vi nu genomför kan delas upp i två delar som gäller dels när förundersökning ska ske, dels utökade möjligheter till rättsligt biträde.

Vad gäller när förundersökning ska återupptas har det i praxis skapats en regel som säger att förundersökning ska återupptas när en ny omständighet eller bevis kommer fram och det är sannolikt att det utgör grund för resning. Då ska åklagaren återuppta förundersökningen. Detta slår vi nu också fast i lag.

Samtidigt lagfäster vi att även en domstol kan förelägga åklagaren att vidta en viss utredningsåtgärd. Normalt har domstolen inte den uppgiften. Domstolen dömer efter det som framkommer i rättegången, men i just resningsfall är det viktigt att domstolen kan se till att ha en tillräcklig utredning för att kunna ta ställning till resningsansökan.

Totalt sett utökas alltså kraven på återupptagen förundersökning vid resningsansökan.

Det andra som vi gör genom dagens beslut är att vi utökar rätten till rättsligt biträde i ett resningsärende. Det gäller när åklagaren har återupptagit förundersökningen eller när det finns synnerliga skäl. De skälen kan vara att det krävs särskilda arbetsinsatser inför en ansökan om resning.

Vi lagstiftar också om att en målsägande ska kunna få ett målsägandebiträde eller, om det är ett barn, en särskild företrädare för barn när en förundersökning har återupptagits.

Det innebär några kostnadsökningar för polis, åklagare och domstolar, framför allt under en övergångsperiod. Det innebär också en viss kostnadsökning vad gäller rättsliga biträden. Men totalt sett är det ganska små summor, och vi menar att de ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Den nya lagstiftningen ska träda i kraft den 1 januari 2013, det vill säga mycket snart.

Herr talman! Jag vill också säga något mer om en reservation och det särskilda yttrandet. Miljöpartiet har motionerat om att skapa ytterligare en myndighet, den här gången en myndighet för att pröva ansökningar om resning.

Det är en fråga som har diskuterats förut. Precis som Miljöpartiet skriver i sin motion valde Förundersökningsutredningen att inte lägga fram något sådant förslag.

Jag menar att lösningen på alla problem inte är att skapa nya myndigheter. Lösningen ska vara att åklagarna sköter det hela på ett professionellt sätt, och det tycker jag också att de har gjort, till exempel i fallet med Thomas Quicks – eller Sture Bergwalls – resningsansökningar.

Det är om just det fallet som socialdemokraterna och vänsterpartisten i justitieutskottet har ett särskilt yttrande. De vill ha en kommission för att gå igenom hela Quickfallet.

Jag har inget principiellt emot det – tvärtom. Däremot tycker jag att det är viktigt att den rättsliga prövningen först får ha sin gång. Det finns fortfarande resningsansökningar som inte är avgjorda. Därför är det olämpligt att vi från den politiska sidan nu lägger värderingar i frågan.

Detta får vi återkomma till när de rättsliga instanserna är färdiga med sina prövningar. Vi har ett självständigt rättsväsen, och det ska vi vara väldigt noga med.

Med det, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 31 CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Varje gång en oskyldig person felaktigt ådöms en påföljd är det naturligtvis en tragedi i det enskilda fallet och ett misslyckande för rättsväsendet i stort. Ett rättssystemets kvalitet konstitueras av så få felaktiga domslut som möjligt, men det konstitueras också genom erkännandet av att inget system kan vara felfritt och att ett rättssystem också därför måste vara utrustat med ett adekvat institut för att hantera felaktiga domar. För detta har vi resningsinstitutet, ett särskilt rättsmedel som återfinns i 58 kap. rättegångsbalken.

Det är viktigt att här vara tydlig med vad resningsinstitutet är för något. I den här debatten har det i talarstolen hävdats att resningsinstitutet skulle vara en sista instans. Det är direkt felaktigt. I bästa fall vittnar det bara om okunskap om hur vårt processrättsliga system ser ut. I värsta fall vittnar det om bristande respekt för vad resningsinstitutet är.

Högsta domstolen är vår sista instans i brottmål, inte resningsinstitutet. Resningsinstitutet är precis vad det heter, nämligen ett särskilt rättsmedel, och man ska inte förhålla sig till det som om det vore en sista instans.

Som huvudregel inom svensk processrätt gäller att en dom vinner rättskraft när tiden för överklagande har gått ut. Att domen vinner rättskraft innebär, precis som Johan Linander framhöll, att domen blir i princip orubblig. Den principen är värd att värna. Men det finns också fall då principen måste kunna brytas och en lagakraftvunnen dom därmed rivs upp. Det är inte att ta det till en ny instans. För dessa fall finns resningsinstitutet.

Propositionen syftar till att öka förutsebarheten för när resningsinstitutet kan användas och därmed öka rättssäkerheten för den enskilde. Praxis i resningsärenden har på senare år blivit otydlig i den bemärkelsen att det har blivit svårare för den enskilde att förutse när resningsinstitutet kan finnas till hands.

Ett välavvägt resningsinstitut är smalt men lättillgängligt. På ett sådant sätt upprätthålls orubblighetsprincipen i den utsträckning som är rimlig, samtidigt som man tydliggör när resningsinstitutet finns tillgängligt. Det är detta som propositionen syftar till att tillskapa.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

(Applåder)

(forts. 12 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.53 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Anf. 32 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Vi övergår nu till dagens frågestund. Jag hälsar statsråden välkomna.

Frågestund

Bostadsmarknaden och rekryteringen av arbetskraft

Anf. 33 VERONICA PALM (S):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till bostadsministern.

Varselvågen väller in över Sverige. Så sent som i morse fick vi besked om nedläggning av Pilkingtons fabrik i Halmstad med 230 anställda. Samtidigt uppger varannan företagare i landet till Svenskt Näringsliv att de har svårt att rekrytera personal med rätt kompetens.

En dynamisk arbetsmarknad förutsätter en fungerande bostadsmarknad, och så är det inte i dag. Bostadsbristen ökar, produktionen av nya bostäder sjunker och Sverige har under lång tid legat lägre än våra jämförbara länder. Rekryteringsgapet i Sverige är enormt.

Då undrar jag: För att folk ska kunna flytta dit där jobben finns, vad har bostadsministern för råd till den företagare som i dag har svårt att rekrytera arbetskraft?

Anf. 34 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Det är en bekymmersam situation som vi ser just nu runt om i Sverige när framför allt svensk exportindustri får problem och tvingas varsla människor. Det beror på att efterfrågan på svenska varor avtar.

Det är också så att vi har en finansiell oro runt om i världen som också påverkar bostadsbranschen. Vi vet att de som ska investera i att bygga bostäder, de som ska köpa sin bostadsrätt och de som ska investera och låna ut pengar tvekar mer i dag än tidigare.

Att det går lite upp och ned är en sak som vi får leva med. Men vi måste samtidigt skapa långsiktigt bättre förutsättningar för ett högre totalt bostadsbyggande, och vi har ett omfattande arbete på gång för detta.

Det snabbaste vi kan göra just nu för att råda bot på situationen är att få en bättre fungerande uthyrning av privatägda bostäder, så kallad andrahandsuthyrning, och där har vi nu ett lagförslag i riksdagen. Nu är det riksdagen som har att svara upp till om man beredd att vända på alla stenar, som alla partier säger, och pröva även den metoden för att snabbt hjälpa till med en del av problemlösningen.

Anf. 35 VERONICA PALM (S):

Fru talman! Med all respekt svarade inte statsrådet på den fråga jag ställde.

Vi har i dag en situation där svenska företag går på knäna och inte kan rekrytera rätt arbetskraft med rätt kompetens och där folk inte kan flytta till jobben. Det beror naturligtvis på många saker, på en passiv arbetsmarknadspolitik, brist på utbildning och matchning, men det beror också på en bostadspolitik som inte håller måttet.

Då kan man, som bostadsministern gör, luta sig tillbaka och säga att lösningen är att unga människor bor i andra hand hemma hos snälla

människor. Det är inte en lösning för Sveriges näringsliv. Eller så kan man säga att det är ett gemensamt ansvar. I ett litet land som Sverige behöver vi ta ett gemensamt ansvar för att sluta rekryteringsgapet och ge förutsättningar för jobb och tillväxt i vårt land.

Min fråga kvarstår: Vad är bostadsministrernas råd till den företagare som i dag, efter sex år av borgerlig regering, inte kan rekrytera rätt arbetskraft?

Anf. 36 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Mitt första råd till svenska företag som vill ha maximal effekt på bostadsmarknaden är att stödja regeringens omfattande arbete för att förkorta ledtiderna i hela byggprocessen från idé till att huset står färdigt. De är för långa i Sverige och har varit så under kanske 10–20 års tid.

Det andra rådet är att ligga på de partier som i dag inte vill ställa upp på att genomföra också de åtgärder som kan ge effekt på kort sikt, exempelvis att hjälpa till att få en bättre fungerande uthyrning av privatägd bostad, så kallad andrahandsuthyrning.

Detta är en del av lösningen. Samtidigt måste kommuner och stat göra allt de kan för att skynda på alla processer för att få fram fler bostäder. Det är genom att jobba på alla fronter med både kortsiktiga och långsiktiga metoder som vi kan hjälpa till att mildra problemen. Men det finns inga quick fix-lösningar om man inte är beredd att vända på alla stenar. Därför hoppas jag att Veronica Palm och Socialdemokraterna medverkar till de lösningar som finns på riksdagens bord just nu.

Nationella mål för återföring av växtnäring

Anf. 37 KEW NORDQVIST (MP):

Fru talman! Jag har en fråga till miljöminister Lena Ek som gäller nationella mål för återföring av växtnäring.

Som före detta bonde vet jag vikten av att det som lämnar åkern ska tillbaka till åkern.

Trots att avloppets innehåll av växtnäringsämnet kväve förefaller vara minst lika viktigt att återföra som fosfor, och då ur såväl ekonomiskt som resurs-, klimat- och energimässigt perspektiv, begränsade regeringen Naturvårdsverkets uppdrag om hållbar återföring till just fosfor. Detta påpekade också ett tiotal forskare i en debattartikel i somras.

Jag frågar därför miljöministern, precis som forskarna, varför och på vilken grund regeringen begränsade Naturvårdsverkets uppdrag till att enbart handla om fosfor.

Anf. 38 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Jag tackar för frågan och för möjligheten att diskutera kretslopp i riksdagens kammare. Det är ju oerhört viktigt.

Det är sant, det finns många olika ämnen som vi bör få in i ett mycket bättre kretslopp, och vi jobbar väldigt mycket med det. Miljömålsberedningen har tuffa miljömål. Vi har också sett till att transparensen blir större och tydligare genom att jobba med etappmål för de olika miljö-

målen. Där ingår också återföring av fosfor liksom naturligtvis att sluta kretsloppet och att förbättra Östersjöns miljö.

Anledningen till att Naturvårdsverket nu har ett uppdrag om återföring av fosfor är att det möjligen är den fråga där vi kan gå före och hitta en arbetsmetod som gör att vi kan komma snabbare fram med andra ämnen som också måste finnas i kretsloppet.

Anf. 39 KEW NORDQVIST (MP):

Fru talman! Jag tror liksom en rad organisationer och experter att en breddning av miljömålet till att innefatta fler växtnäringsämnen, förslagsvis kväve, kalium och svavel men även mullämnena, skulle vara en bra väg framåt. Därför borde Naturvårdsverket få en komplettering av sitt regeringsuppdrag så att de kan utreda och ge förslag på ett miljömål utifrån ett bredare perspektiv.

Min andra fråga blir då: Är ministern beredd att ge Naturvårdsverket ett sådant breddat uppdrag?

Anf. 40 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Alla de ämnen som nämns här – fosfor, kväve, kalium, svavel och mullämnena – har betydelse för kvaliteten i matjorden, för biodiversiteten och för Östersjöns status. Därför är det oerhört viktigt att jobba med hela paletten här.

När det gäller en del av dem har vi redan åtgärder på plats. Och jag skulle vilja nämna svavel, där vi har tagit ett stort steg framåt genom att jobba oerhört hårt med att få svaveldirektivet på plats för sjöfarten. Det gäller både i Västerhavet och i Östersjön. Det ser jag som en viktig framgång när det gäller miljökvaliteten.

Växtnäringsfrågorna jobbar vi med just nu i Regeringskansliet. Det handlar inte bara om att sluta kretsloppet här utan också om att titta på avfall, slam och avlopp. Några uppdrag är redan lämnade till HaV, andra ber jag att få återkomma till, gärna i diskussioner.

Den svenska vargstammen

Anf. 41 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Fru talman! Min fråga riktar sig också till miljöministern.

Åren 2010 och 2011 genomförde Sverige förvaltningsbeskattningen av den svenska vargstammen. Därefter var det tre organisationer som i en skrivelse till kommissionen hade synpunkter på detta, och kommissionen valde att påbörja ett överträdelseärende. Det värsta som skulle kunna hända är att Sverige skulle fråntas möjligheten att själv förvalta sin vargstam, vilket skulle leda till att vargstammen skulle komma till korta.

Naturvårdsverket har nyligen presenterat två olika nivåer på hur en gynnsam bevarandestatus i Sverige ska kunna uppnås, en på 180 och en på 380 vargar. Regeringen har valt att sikta in sig på den lägre nivån, väl medveten om att kommissionen granskar varje steg vi tar mot att själva kunna förvalta vår vargstam.

Min fråga till miljöministern är: Vad är det för skäl som talar för att kommissionen inte fortsätter driva detta till ett domstolsförfarande?

Anf. 42 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Sverige gjorde misstaget när vi gick med i Europeiska unionen att inte följa de regler som finns i art- och habitatdirektivet och lämna förvaltningsplaner för våra fem stora rovdjur: varg, björn, lo, järv och kungsörn. Detta har gjort att Sverige har varit i diskussion med kommissionen under decennier.

Jag är glad att vi nu har en förvaltningsplan inlämnad och att vi är i slutfasen av diskussionen om hur den ska hanteras. Det handlar givetvis om att se till att vi i Sverige har en gynnsam bevarandestatus för alla våra stora rovdjur, men vi börjar med varg eftersom det är där vi har mest konflikter i samhället. Jag bedömer därför att det är viktigast att ta det först. Vi kommer dock att diskutera förvaltningsplaner även för de andra fyra stora rovdjuren.

Anf. 43 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Fru talman! Det har varit en ganska utdragen process, och jag påstår att den svenska förvaltningen har försvarats på ett mycket påtagligt sätt. När bedömer miljöministern att kommissionen drar undan detta från att gå till domstol med hänvisning till att Sverige har uppfyllt alla de krav som kommissionen har ställt?

Anf. 44 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! I en förvaltningsplan ska man ha vetenskapligt grundat några olika nivåer. Framför allt handlar det om att i slutet sammanfatta det hela med vad som är gynnsam bevarandestatus för population, till exempel varg.

Nu har vi äntligen fått fram vetenskapligt underlag från ett trettiotal forskare som har sammanfattats i Skandulv, överlämnats till Naturvårdsverket och lämnats in till kommissionen. Där anges att för den svenska vargstammen ligger gynnsam bevarandestatus i spannet mellan 380 och 180. Var man ska ligga beror på den genetiska statusen i vargpopulationen.

Jag har för avsikt att se till att vi jobbar så systematiskt med genetikfrågan att vi kan sikta mot det lägre talet i detta spann. Det gynnar också de människor som bor i vargbygder.

Jag bedömer att vi är i slutfasen av diskussionen med kommissionen, men det är fortfarande några svåra frågor kvar. Jag hoppas att vi ska klara ut dem de närmaste månaderna.

Kulturarvslyftet

Anf. 45 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S):

Fru talman! Min fråga går till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth. Under detta år bestämde sig regeringen för att satsa på Kulturarvslyftet som skulle ge arbetstillfällen för drygt 4 000 personer under en treårsperiod.

För 2012 skulle det bli 1 200 arbeten för personer som hade varit sjukskrivna. Det senaste vi har hört är att det är 67 personer som har kommit ut i sysselsättning, och vi är nu i mitten av november. Det är alltså en och en halv månad kvar, och det är i så fall många man ska

lyckas få ut den sista månaden. Arbetsförmedlingen skriver nu ned prognosen till ungefär 200 personer.

Vi är kritiska till Kulturarvslyftet och säger att man måste titta på ett annat förslag, vilket vi också har gjort. Regeringen väljer dock att även för nästa år lägga resurser på Kulturarvslyftet.

Är det inte dags att tänka om, kulturministern, om ni verkligen vill att det ska komma ut personer i arbete inom kulturområdet?

Anf. 46 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Vi tycker inte att det är dags att revidera planerna, och vi har nog olika siffror. För dem som inte vet kan jag förklara att Kulturarvslyftet är en gemensam satsning från Kulturdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet som sträcker sig över tre år. Det handlar om 800 miljoner kronor, och syftet är att ge människor som står långt bort från arbetsmarknaden möjlighet att komma in och göra en viktig insats för kulturarvet.

Enligt de senaste siffrorna vi har fått är det drygt 400 personer som har ansökt. Det återstår en dryg månad, men vi tror att vi kanske inte kommer att nå målet på 1 000 personer i år. Satsningen sträcker sig dock över tre år, och jag har goda förhoppningar att vi kommer att kunna göra detta till en framgång för de människor som söker arbete och för våra kulturarvsinstitutioner.

Anf. 47 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S):

Fru talman! Även om det är 400 som har ansökt måste man titta på siffran för hur många som faktiskt har kommit ut i jobb.

Det har förekommit massiv kritik mot Kulturarvslyftets upplägg. De institutioner som ska ta emot dessa personer säger att de inte har råd eftersom det kostar så mycket att man måste avskeda någon annan i personalen för att kunna plocka in någon från Kulturarvslyftet.

Vi socialdemokrater har lyssnat på denna kritik och lägger fram ett helt annat förslag i vår budget för 2013, just för att se till att det skapas fler jobb och att människor kommer ut i sysselsättning i stället för att som regeringen lägga fram förslag som inte genererar det man vill uppnå. Det är väl bättre att satsa på sådant som man vet genererar arbetstillfällen och gör att människor kommer i arbete.

Varför ändrar sig inte regeringen och kulturministern och satsar på sådant som faktiskt ger möjlighet för människor att komma ut i arbete på kulturområdet?

Anf. 48 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Den här satsningen går inte att döma ut. Jag tillbringade gårdagen på Riksantikvarieämbetet i Malmö som har till uppgift att förmedla professionella handledare och sprida kunskap om Kulturarvslyftet. Jag fick flera goda exempel på mycket lyckade satsningar runt om i landet.

Det är en treårig satsning, och många ansökningar sträcker sig över flera år. Jag medger att det har tagit längre tid, men det beror också på att

det är fler institutioner som har chans att söka. Det är kommuner, museer och hela frivilligsektorn, som tidigare inte har arbetat på detta sätt.

Jag önskade att jag kunde säga att vi kommer att uppfylla målet på drygt 1 000 personer i år, men det kan jag inte. Vi är nu uppe i drygt 400 personer, men det är inget misslyckande.

Varje arbete är viktigt för de personer som nu får en chans att komma in, få arbetsgemenskap och riktig lön och som dessutom får göra en stor insats för kulturarvet.

Åtgärder för nya jobb

Anf. 49 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Min fråga går till miljöminister Lena Ek. Varslen duggar tätt över vårt land. Bara i mitt hemlän Örebro län har vi de senaste dagarna fått besked att på Meritor i Lindesberg varslas 200 personer, på Atlas Copco i Örebro 160 personer och på Ericsson i Kumla 106 personer. Detta är mycket oroande, inte minst för de människor som varslas.

Jag och de varslade skulle välkomna om regeringen tog initiativ till korttidsjobb som behåller fler människor i arbete och ger utbildning. Eller varför satsar man inte på ett klimatinnovationsprogram för de nya hållbara jobben? Miljöministern borde ju vara intresserad av hur vi skapar de nya hållbara jobben och styr Sverige i en mer utsläppsnål riktning.

Mina frågor till miljöministern blir därför: När kommer de nya hållbara jobben? Blir det några korttidsjobb och klimatinnovationsprogram?

Anf. 50 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Vi lider alla med de människor som blir varslade. Det är ingen lätt situation för den enskilde, för familjen och för bygden. Sverige är ett litet exportberoende land som påverkas väldigt mycket av det som händer i omvärlden.

Tittar vi på den europeiska nivån är det tur att vi har en stabil ekonomi i vårt land. För att stabilisera situationen kan man göra åtgärder på olika plan: långsiktiga budgetsatsningar som skapar jobb och konkurrenskraft, arbetsmarknadsåtgärder för att hjälpa den enskilde och åtgärder för att stabilisera och hjälpa företagen.

Den stora infrastruktursatsningen, främst på järnväg, betyder mycket. Den historiska satsningen på forskning och energiforskning ger framtida jobb. De stora satsningarna, över 8 miljarder först och sedan 2 miljarder, till Arbetsförmedlingen ska hjälpa den enskilda.

Anf. 51 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Av ministrarnas svar kan jag konstatera att det finns en tydlig skillnad mellan regeringens politik och den politik som vi socialdemokrater företräder. Vi tror nämligen på lokal utvecklingskraft. Inte minst i det här läget med varsel som drar över landet vill vi understödja lokala klimatinnovationer för att skapa de nya jobben och den nya framtidstron för människor. Det vill inte regeringen. Det tycker jag är synd.

Det ges inte heller några besked om korttidsjobb, vilket faktiskt skulle rädda en del människor kvar i arbete och utbildning. Alldeles nyss

sade en annan minister att alla arbeten är viktiga. Det är synd att miljöministern inte kan ge dessa besked.

Jag formulerar om min fråga: När menar ministern att detta, med regeringens politik som har gett oss massarbetslöshet och som nu toppas av varsel, kommer att brytas och bli nya jobb och sänkt arbetslöshet?

Prot. 2012/13:21
8 november

Frågestund

Anf. 52 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Det finns några väldigt tydliga skillnader mellan regeringens politik och Socialdemokraternas budgetförslag. I vår budget har vi gigantiska satsningar på infrastruktur och forskning som bygger framtidens konkurrenskraft. En annan stor skillnad är att vi förra året satsade mer än 8 miljarder på att förstärka möjligheten att skapa jobb och på arbetsförmedlingsinsatser och program. I år lägger vi ytterligare 2 miljarder där. Vi har satsat enorma pengar och gjort stora reformer för att hjälpa ungdomar, som är en särskilt känslig grupp, in på arbetsmarknaden.

Det syftar naturligtvis till att stabilisera situationen. Om vi tittar på EU ska vi nog vara glada över regeringens politik. Vi har stabilare ekonomi och lägre arbetslöshet än övriga Europa. Vi satsar på företag, konkurrenskraft och ungdomar. Socialdemokraterna föreslår att det ska bli dubbelt så dyrt att anställa unga, man vill fördubbla momsén för restauranger – där många invandrare jobbar – och man vill försämra RUT och ROT där man kan göra väsentliga klimatinsatser lokalt. Det är stora skillnader.

(Applåder)

Luftövervakningen av Island

Anf. 53 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Jag vänder mig till utrikesminister Carl Bildt.

För något år sedan kom den så kallade Stoltenbergrapporten som jag tror att utrikesministern var med och initierade tillsammans med sina kolleger i de övriga nordiska länderna. Stoltenbergrapporten var en provkarta på hur man kunde fördjupa det nordiska samarbetet. Bland annat föreslogs att man kunde fördjupa det inom ambassadområdet och när det gäller luftövervakning av Island.

För några dagar sedan hölls Nordiska rådets sejour i Helsingfors. Vad jag förstår var det ett framgångsrikt möte både på den parlamentariska sidan och på ministersidan. Man har tagit ytterligare steg när det gäller ambassadsamarbetet mellan de nordiska länderna, precis i enlighet med Stoltenbergrapporten, och man har nu gett en signal om att luftövervakning av Island skulle kunna vara möjlig i ett nordiskt koncept. Det kanske inte finns någon direkt hotbild mot Island, men det är ett sätt att synliggöra och manifesteras nordisk vilja till ett fördjupat samarbete på det försvarspolitiska och säkerhetspolitiska området.

Jag skulle önska att utrikesministern för kammaren kunde kasta lite mer ljus över frågan om luftövervakning av Island.

Anf. 54 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Det är alldeles riktigt som frågeställaren säger att vi hade ett mycket bra möte i Helsingfors mellan de nordiska utrikesministrarna och mellan parlamentarikerna. Det handlade om att fördjupa samarbetet i Norden på det utrikespolitiska och säkerhetspolitiska området.

För ett bra tag sedan fick vi en begäran från Island om att medverka i luftövervakning tillsammans med Finland och Norge, även om Norge ju har en Natofunktion som vi inte har. Vi gav en positiv signal till detta tillsammans med Finlands regering. Det gjorde vi efter att ha diskuterat frågan bland annat i utrikesnämnden här i Stockholm. Vi kommer att återkomma till riksdagen mer i detalj med en riksdagsskrivelse i början av nästa år om det nordiska försvarssamarbetet i stort och vad vi vill göra där. I det sammanhanget ska vi också på lämpligt sätt bereda riksdagen möjlighet att mer konkret ta ställning till detta. Det omfattas av en mycket bred parlamentarisk enighet i såväl Sverige som Finland och de övriga nordiska länderna.

Anf. 55 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Det är glädjande och bra att utrikesministern berättar hur vi i riksdagen kommer att bli involverade i processen. Jag tror att det vore välkommet för riksdagen att också diskutera försvars- och säkerhetspolitik utifrån en regeringsskrivelse.

Jag välkomnar det. Jag tycker att det är en bra och tydlig signal i enlighet med Stoltenbergrapporten. Jag tycker också att det är utmärkt att utrikesministern tillsammans med sina nordiska kolleger bockar av en del av de övriga förslag som kom från Norges tidigare utrikesminister bland annat när det gäller ett fördjupat ambassadsarbete.

Anf. 56 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Här föreligger, som sagt, en lång rad andra förslag. Just på försvarsområdet har det skett en del. Därför tycker vi att det är angeläget att informera riksdagen mer i detalj och ge riksdagen möjlighet att ta ställning. Det sker parallellt med det arbete som sker inom Försvarsberedningen. Jag vet från mer informella samtal med olika ledamöter att den nordiska aspekten är väldigt betydelsefull för dem också.

Sveriges EU-avgift

Anf. 57 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! Jag har en fråga som jag tror får betraktas som allmänpolitisk så jag vänder mig till miljöministern.

Sverige betalar i dag en EU-avgift på över 30 miljarder kronor om året. Vi betalar alltså mest per capita netto i hela unionen. Det är medel som går till att EU ska få muskler att förvalta den demokrati som vi har valt att outsourca från Sverige till EU. Trots att vi redan betalar mest i Europa föreslås att avgiften ska höjas med ytterligare 10 miljarder om året; vi ska alltså komma upp i 40 miljarder om året.

Regeringen har hittills uttalat sig kritiskt. EU-ministern talade om budgeten i ord som "helt åt skogen". Statsministern sade att den är orealistisk. Det är en linje som jag hoppas inte bara stannar vid prat utan att

man kommer att omsätta den i praktiken. Därför är min fråga till miljöministern: Kan regeringen redan nu garantera att man inte kommer att gå med på några avgiftshöjningar för Sveriges del?

Prot. 2012/13:21
8 november

Frågestund

Anf. 58 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Tack för frågan. Det är väldigt länge sedan Sverige var ett isolerat land där man fattade politiska beslut inom landets gränser och inte behövde bry sig om omvärlden. Jag kan nämna ett antal områden där Sverige har enorm nytta av och sparar pengar på EU-samarbetet.

Det största och första är naturligtvis fred i Europa. Vi har haft 50 år av fred i en världsdelen som har varit krigshärjad nästan konstant så länge någon kan minnas och det finns uppteckningar. Jag kan nämna demokratiarbetet. I de nya medlemsländerna, Spanien, Portugal, Grekland och hela Östeuropa, har människor lidit fruktansvärt av att inte kunna förverkliga sina livsdrömmar. Jag kan nämna miljöfrågor.

Vi förhandlar tufft när det gäller EU:s budget. EU hjälper och stärker varje medborgare i Sverige.

Anf. 59 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! Jag vet inte om miljöministern missförstod min fråga. Min fråga gällde alltså inte huruvida miljöministern anser att EU har en bra eller dålig verksamhet eller huruvida vi ska vara kvar i unionen. Min fråga gällde om regeringen kan garantera att man inte kommer att gå med på de aviserade avgiftshöjningarna från EU. Utgångspunkten är hittills att man ska försöka förhandla bort dem. Om man vill ha högre avgift förstår jag miljöministerns argumentation, att man försvarar vad pengarna används till. Om det är som statsministern och EU-ministern säger, nämligen att man inte vill ha någon höjning, bör man kunna ge en sådan garanti.

Både Storbritannien och Danmark, som inte vill ha några avgiftshöjningar, har varit tydliga och sagt att om man inte får igenom sina krav kommer man att använda sin vetorätt. Det är en möjlighet som också Sverige har. Vi har all möjlighet i världen att ge garantier. Det är helt upp till oss om vi ska gå med på en avgiftshöjning.

Eftersom man talar om att man inte vill ha det, kan man då garantera att man kommer att stå för det i slutändan eller kommer det att stanna vid att vara ett spel för gallerierna i svenska medier?

Anf. 60 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Det var mycket länge sedan Sverige var ett isolerat land som kunde fatta beslut inom sina egna gränser. Vi lever i en global värld; det tror jag att de flesta vet. Vi är beroende av våra grannar. Vi är beroende av fred och demokratiutveckling i våra grannländer. Vi är beroende av att kunna ta gemensamma tag när det gäller gränsöverskridande miljöföreningar. Vi är beroende av att kunna ta gemensamma tag när det gäller konflikthärdar både nära och långt från vår egen hembygd. Det samarbetet är värdefullt. Det sparar tid och pengar och ger livskvalitet åt människor i hela Europa.

Icke desto mindre är den svenska förhandlingsståndpunkten när det gäller den långtidsbudget som nu förhandlas i EU att vi ska ha så låg

avgiftsökning som möjligt, helst ett nollalternativ, och att det ska vara så effektivt som möjligt. Det finns mycket att göra där.

Men jag tycker att det vore på sin plats att ni i Sverigedemokraterna redogjorde för var ni ska ta pengarna för att klara av de uppgifter som EU gör och som inte vi gör. De politiska alternativen är viktiga att redovisa.

(Applåder)

Kurdernas rättigheter i Turkiet

Anf. 61 JABAR AMIN (MP):

Fru talman! Min fråga riktar jag till utrikesminister Carl Bildt. Enligt uppgift sitter det sedan lång tid tillbaka över 8 000 kurdiska politiska fångar i de turkiska fångelserna. Det är journalister, fackliga företrädare, advokater, politiker och flera andra kategorier. Inte ens under militärkuppen 1980 greps så många på en gång.

Nu hungerstrejkar sedan två månader tillbaka många av dem, bland annat för att de ska kunna försvara sig på sitt eget modersmål. Men det får de inte.

Min fråga till utrikesministern är om han avser att agera gentemot Turkiet för att folk ska kunna försvara sig på sitt eget modersmål, speciellt folk som inte ens kan något annat än sitt modersmål. Det är faktiskt en universell rättighet.

Anf. 62 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Detta rör förhållanden i turkiska domstolar, och det rör sig om rättegångar som sker under terroristlagar och som vi tycker är alltför omfattande. Men om det är så att man inte behärskar det turkiska språket har man möjlighet att försvara sig på i detta fall huvudsakligen kurdiska redan i dag. Det är inte det som är problemet. Däremot vill man ha rätten att kunna försvara sig på kurdiska *även* om man till fullo behärskar turkiska. Det är det som är frågeställningen.

Det ligger nu ett förslag på det turkiska parlamentets bord om att detta ska göras, och vi hoppas att detta förslag kommer att behandlas så snabbt som möjligt. Därmed bortfaller i alla fall varje aspekt av just den frågan, och det hoppas jag också kommer att bli fallet.

Anf. 63 JABAR AMIN (MP):

Fru talman! Jag och flera andra riksdagsledamöter var i Turkiet för ungefär två år sedan och bevittnade en stor rättegång där de inte fick tala på sitt eget modersmål. Det gällde även dem som inte kunde något annat. Det är alltså inte riktigt som utrikesministern säger.

Detta handlar om massgripanden av tusentals personer. 8 000 politiska fångar sitter i fängelse i Turkiet.

Jag vill veta om Sverige avser att agera gentemot detta. Detta är ett land som ansöker om att bli medlem i EU och har tusentals personer i sina fångelser på grund av dessa personers politiska övertygelse. Anser utrikesministern att det är rimligt? Anser utrikesministern att det är någonting som man ska kritisera den turkiska regeringen för?

Anf. 64 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag är inte säker på att jag håller med om beskrivningen av att dessa personer sitter där på grund av sina politiska övertygelser. De sitter där på grund av terroristlagar. Vi kan diskutera hur pass vida de är i sina definitioner av terrorism. Men det är oftast detta som det handlar om.

För två år sedan var situationen annorlunda på de två konkreta punkter som jag nämnde. Det är bland annat det som konflikten just nu handlar om. Men det ligger, som sagt, just nu ett förslag på det turkiska parlamentets bord. Det ingick redan i valmanifestet från det regerande AKP-partiet men har bromsats av olika skäl. Nu ligger det där, och jag hoppas att det blir en snabbbehandling så att åtminstone den frågan kan lösas. Vi har från Europeiska unionens sida uttryckt vikten av att så också sker.

Energibesparingskrav på nya bostäder

Anf. 65 KARIN NILSSON (C):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till bostadsministern. Jag undrar om ministern anser att Boverkets byggregler med de föreslagna förändringarna är tillräckliga för att vara styrande mot EU:s mål om att samtliga byggnader inom EU ska vara nära-nollbyggnader till 2020.

Med tanke på att fastigheterna står för 40 procent av energiförbrukningen borde det, precis som för transportsektorn, finnas utrymme för påtagliga besparingar.

Jag har vid flera tillfällen besökt Växjö och följt byggandet där, och man har tydliga uttalade mål. Dessutom bygger man plushus som ska generera mer energi tillbaka än vad de faktiskt förbrukar.

Anser ministern att 90 kilowattimmar per kvadratmeter är nära noll, och hur ser han på Växjö kommun som vill gå steget längre?

Anf. 66 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Vi har nyligen gått till riksdagen med en skrivelse om dessa frågor och sagt just att vi nyligen har skärpt byggreglerna i Sverige när det gäller energikraven. Reglerna innebär krav på en sänkning av energiförbrukningen ned till 90 kilowattimmar per kvadratmeter i den region som exempelvis Stockholm ingår i.

Vi har dessutom sedan ett år tillbaka använt metoden att vi går på de faktiskt uppnådda värdena, medan man i många andra länder jobbar med teoretiska värden. Det innebär att man måste ha en större säkerhetsmarginal för att veta att man inte bara i teorin utan också i praktiken uppnår det som anges i byggnormerna.

Sedan vet vi att man med många olika byggtekniker kan bygga energisnålare hus. Då ska man självklart göra det. Vi vet också att om man sätter denna lägstanivå, tröskeln, som detta handlar om och som Boverkets byggnormer handlar om, ännu lägre kan man skapa problem exempelvis för småhusindustrin som fortfarande har problem.

Man måste också titta på hur uppvärmningen av husen ser ut. Man säger att ungefär en tredjedel av energiförbrukningen i Sverige sker i våra småhus. Men det är bara 7 procent av de klimatpåverkande utsläppen som förbrukas i våra småhus. Vi måste därför titta på uppvärmningsformerna.

Anf. 67 KARIN NILSSON (C):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Men hus kommer att stå mycket länge, och flera remissinstanser, bland andra företrädare för byggbranschen och Energimyndigheten, ansåg att kraven borde skärpas mer än vad som har föreslagits i regeringens skrivelse om nära-nollenergibyggnader. Detta visar, om inte annat, att det finns fler, precis som Växjö, som har högre ambitioner vad gäller byggföretag, kommuner och fastighetsägare och som vill gå före och tillämpa högre krav.

Därför frågar jag bostadsministern om inte kommuner som Växjö, som arbetar för att leva upp till begreppet Europas grönaste stad och som ställer högre miljökrav på all sin kommunala verksamhet, ska få möjlighet att ställa långtgående krav när det gäller byggande av bostäder och andra fastigheter.

Anf. 68 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! De regler som vi har i dag är framräknade av Boverket för att vara det samhällsekonomiskt rimliga golvet som ingen får gå under. Sedan får alla bygga mycket mer ambitiöst och energisnålare än så.

När det gäller nya hus ser vi ut att kunna uppfylla de energimål som vi har. Den stora utmaningen ligger på de befintliga bestånden som behöver renoveras. Där ligger den svåra utmaningen.

Men vi har också sagt att vi ska se över dessa normer 2015. Det innebär att man fortlöpande ska se hur högt golvet ska ligga.

Men, som sagt, vi har olika typer av hus. När man bygger punkthus är det lättare att uppfylla normerna än när man bygger exempelvis ett mindre småhus. Vi måste ha ett golv som täcker in alla typer av hus, och det ska vi höja i takt med att tekniken utvecklas och i takt med att man också kan ha samhällsekonomiska beräkningar som visar att det är lönsamt. Men alla är välkomna att bygga energisnålare så långt man kan med tanke på tekniska och ekonomiska möjligheter, och vi har världens högsta koldioxidskatter som ett viktigt ekonomiskt styrmedel i sammanhanget.

Flyktingmottagandet

Anf. 69 YILMAZ KERIMO (S):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Erik Ullenhag. Många människor flyr från sina hemländer på grund av krig och förtryck. Många av dem söker skydd här i Sverige. Det är bra att vi tar emot dem, och då ska det också vara en human mottagning. Men EBO-systemet – eget boende – innebär att de flesta hamnar på bara ett visst ställe. Då bor de hos anhöriga, och de bor med många barn i bara ett rum. Många sover på madrasser i samma rum. I Södertälje kan det ibland vara tio personer som sover i samma rum.

Detta skapar problem för dessa kommuner. Statsrådet har vetat om problemet, men ingenting har hänt.

Min fråga till statsrådet är om han är beredd att vidta några åtgärder för att mottagningen ska bli solidarisk så att alla kommuner tar sitt ansvar. Jag undrar också om han är beredd att kompensera kommuner som Södertälje som redan har tagit emot för många flyktingar.

Anf. 70 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Jag tror att det är en överdrift när frågeställaren säger att ingenting händer på integrationsområdet. Om ni läser den budget som ligger på riksdagens bord finns det där rader av åtgärder som vi vidtar för att se till att fler människor snabbare ska kunna komma i arbete och för att se till att skapa en situation där fler människor snabbare ska lära sig svenska språket. Det är de två nycklarna in i det svenska samhället.

Sedan tar frågeställaren upp en fråga som ofta finns med i diskussionen på integrationsområdet, nämligen om det är en bra idé att avskaffa det system som vi har med eget boende. Detta system innebär att om man är asylsökande och kan ordna ett eget boende under den tid som man väntar på besked om att få stanna i Sverige eller inte har man denna möjlighet. Jag tillhör dem som tror att det är bättre med mer av eget ansvar. Jag tror att det är en dum idé att avskaffa systemet med eget boende. Det skulle skapa sämre integration, och det skulle skapa sämre möjligheter.

Om man som exempel tar en kommun som Södertälje, som frågeställaren utgår från, tror jag att rätt många av de syrier som nu kommer skulle välja att bosätta sig där även om vi avskaffade EBO. Det som då skulle hända är att Södertälje kommun inte skulle få några pengar av staten, den enskilde skulle inte få någon ersättning när han eller hon befinner sig i Sverige, och det skulle skapa större sociala problem och större integrationsutmaningar.

Anf. 71 YILMAZ KERIMO (S):

Fru talman! Jag har inte riktigt fått svar på mina frågor från statsrådets sida, eller exempel på konkreta åtgärder.

De hamnar fortfarande i Södertälje, precis som du säger. Ingenting görs, och de blir bara fler och fler. Från januari till oktober har vi tusen personer som väntar hos anhöriga i Södertälje. Ibland är det tio personer som sover på madrasser. Då blir det problem med integrationen. Det blir problem med barnens hälsa, det blir problem med arbete och det blir problem för kommunen. De kommer nämligen inte heller i gång efter två år.

Om ni inte vill avskaffa EBO måste ni kompensera dessa kommuner, för det kostar mycket. De kommer inte i gång i arbetslivet efter två år, som du påstår. Är du beredd att kompensera dessa kommuner?

Anf. 72 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Jag kan berätta några saker vi nu gör. Vi har sett till att den som inte har jobb efter två år kommer att fortsätta att vara ett statligt ansvar, som i jobb- och utvecklingsgarantin. Det betyder mycket för en kommun som Södertälje, för det innebär att man inte får försörjningsstöd, det vill säga socialbidrag, som sin huvudsakliga försörjningskälla. Det är en förändring jag tror är väldigt viktig även för individen. Det är nämligen inte bra att hamna i ett socialbidragsberoende. Det är inte ett bra sätt att få kontakt med arbetsmarknaden.

Vi kommer nu att förändra lagstiftningen – jag hoppas på Socialdemokraternas stöd i den frågan – och tydliggöra arbetslinjen. Är du inne i det som är etableringsreformen ska du vara beredd att flytta till ett lämpligt arbete på annan ort, ifall det finns ett lämpligt arbete, för att avlasta en kommun som Södertälje. Länsstyrelsen, som är en statlig myndighet,

har uppdrag i Stockholm och ägnar sig åt att försöka få fler Stockholmskommuner att ta ansvar för att det ska bli så att man kanske kan bo någon annanstans och jobba i Södertälje – pendla in – ifall det är så att man har jobbet i Södertälje.

Min poäng är dock att man ibland förenklar, och det ligger också i frågeställningen – avskaffa bara EBO så löser sig frågan! Vad är det vi kan göra? Vi kan dra in bidraget för folk, men vi kan inte förbjuda människor att bosätta sig på ett visst ställe. Jag är rädd att det skulle öka Södertäljes integrationsproblem om man gjorde som frågeställaren antyder. (Applåder)

Skapande skola

Anf. 73 ISAK FROM (S):

Fru talman! Min fråga går till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth. Statsministern nämnde i sin regeringsförklaring att Skapande skola är till för alla barn. Man säger också i regeringsförklaringen att Skapande skola är regeringens viktigaste kulturpolitiska reform. Enligt Statens kulturråds senaste rapport framkommer dock att endast 48 procent av barnen som är berättigade att nås av Skapande skola faktiskt nås av regeringens reform.

Regeringen hävdar alltså att satsningen är viktig och till för alla barn. Samtidigt pekar rapporter på att målgruppen inte nås. Man kan rent av säga att täckningsgraden är väldigt låg. Om man jämför med tågen kan man säga att 52 procent av tågen inte går. 52 procent av dem som borde nås av Skapande skola nås nämligen inte i dag.

Vad avser kulturministern att göra åt detta?

Anf. 74 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Fru talman! Det är riktigt att Skapande skola är en av våra absolut viktigaste reformer. Det är också en helt ny reform. Den har funnits i snart fyra år och går ut på att professionella kulturskapare arbetar tillsammans med lärarna i skolan. Det gäller grundskolan.

Reformen har byggts ut successivt, och det har inte bara inneburit att skolorna nu har fått ett kontaktnät regionalt och lokalt med professionella kulturskapare utan också att de tvingats sätta upp planer för hur skolorna ska arbeta med att integrera kultur i undervisningen. Det var inte självklart i början.

Om vi ser till det positiva – vi börjar där – har i stort sett samtliga av landets kommuner – jag tror att det är 99 procent – någon gång sökt Skapande skola-pengar hos Kulturrådet. Det har blivit en vana. Sedan är det så att skolorna kanske inte alltid, varje år, låter samtliga elever delta i Skapande skola. Det finns dock många andra kulturverksamheter skolorna också har, vid sidan om.

Anf. 75 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack, kulturministern! Det kulturministern säger är naturligtvis helt rätt, men kulturministern svarar ändå inte på min fråga: När nås alla barn av reformen?

När regeringen skapade Skapande skola tog man dessutom pengar från andra kulturaktörer för att kunna skapa Skapande skola. Det innebär bland annat att Rikskonserter fick lägga ned. Rikskonserter var en kulturaktör som spred kultur runt om i hela landet. Samma rapport från Statens kulturråd pekar också på att de som inte blir beviljade pengar till Skapande skola väljer att inte satsa andra pengar på kultur i skolan. Det innebär att det blir mindre kultur i skolan och i förlängningen färre arbetstillfällen för dem som jobbar med kultur i skolan.

I detta hänseende är alltså Skapande skola ett misslyckande. Nu är det lite grann upp till bevis. När nås alla barn av Skapande skola?

Anf. 76 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Nu får vi hålla isär saker och ting lite grann, Isak From. Nedläggningen av Rikskonserter är en helt annan fråga. Rikskonserter har till stor del spelat ut sin roll. De pengarna har gått till att stärka musiklivet. De har inte gått till Skapande skola. Skapande skola är till den största delen helt nya pengar. Med den budget som nu ligger som förslag till riksdagen bygger vi också om Skapande skola till att omfatta även förskolan. Håll alltså gärna isär detta.

Det är riktigt att alla elever inte nås. Det är ett arbete vi hela tiden har. Det handlar om att ha en dialog med skolorna för att alla skolor ska söka de pengar som faktiskt finns. Inte desto mindre har vi varit tydliga med att de kommuner som i någon mån drar ned på kultur för barn och unga i sin ordinarie verksamhet inte får Skapande skola-pengar. Skapande skola ska nämligen innebära att barn får *mer* kultur, inte mindre.

(Applåder)

Skydd för Syriens kristna minoritet

Anf. 77 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! Min fråga går till utrikesministern.

Inbördeskriget i Syrien blir alltmer brutalt för varje dag som går. Det uppror som från början var ett rop på demokrati har utvecklats till ett regelrätt religiöst inbördeskrig mellan regimen, som är shiamuslimer och alawiter, och den till största delen sunnimuslimska oppositionen. Landets 2,5 miljoner kristna har hamnat i kläm mellan dessa båda krafter som gör maktanspråk. Kyrkor bombas, senast i veckan den syrisk-ortodoxa kyrkan i staden Deir al-Zour. Staden Homs har nu helt tömts på sin kristna minoritetsbefolkning. Många kristna syrier förföljs av islamistiska terrororganisationer i skuggan av inbördeskriget, och tusentals är på flykt både inom och utom Syriens gränser.

Min fråga till utrikesministern är: På vilket sätt avser utrikesministern att lyfta fram behovet av skydd för Syriens kristna minoritet?

Anf. 78 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Tragedin i Syrien fördjupas varje dag. Det handlar om att skydda mosaiken i det Syrien som har varit under århundraden och årtusenden och därmed också skydda varje enskild individ – kristen, alawit, kurd, sunnimuslim eller någonting annat. Mosaiken är viktig.

Vad kan vi göra? Vi kan stoppa striderna och få en demokratisk övergång. Vad gör vi? Från EU:s sida träffar vi i början av nästa vecka Arabförbundet och dess medlare Lakhdar Brahimi för att se vad vi kan ge ytterligare kraft i den delen. Vi har ett möte som pågår just nu i Doha för att försöka ge ny styrka och ny samling samt även bredd, icke-sekteristiskt, i den syriska oppositionen. Förhoppningen är att dessa åtgärder ska leda till bättre förutsättningar för en politisk process.

Kan jag garantera framgång? Nej. Kan jag säga att vi gör allt vad vi kan? Ja.

Anf. 79 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! Tack för svaret, utrikesministern!

Min andra fråga handlar om behandlingen av syriska flyktingar i Grekland och Turkiet. Syriska flyktingar som har tagit sig till Sverige via Grekland och Turkiet vittnar om omfattande övergrepp från den grekiska och turkiska polisens sida. De påstådda övergreppen är i synnerhet allvarliga om man betänker att många syriska flyktingar var traumatiserade till följd av inbördeskriget redan innan de nådde Grekland och Turkiet – länder de trodde skulle utgöra en fristad från hemskheterna i krigets Syrien.

Min fråga till utrikesministern är: På vilket sätt kommer Sverige i bilaterala relationer med Grekland och Turkiet, liksom inom Europeiska unionen, att lyfta fram de anklagelser om övergrepp mot syriska flyktingar som nu riktas mot grekisk och turkisk polis?

Anf. 80 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Turkiet har hittills tagit emot en bra bit över 100 000 flyktingar. Vi bidrar genom att försöka hjälpa till med det arbetet. Det är inte utan problem, och det är inte utan spänningar i det turkiska samhället. Sedan vet vi att det av skäl som ligger längre tillbaka i tiden finns betydande problem i Grekland, som självfallet också har förstärkts av de ekonomiska svårigheter som landet går igenom.

Jag kommer senare i dag att träffa den ansvariga EU-kommissionären Cecilia Malmström för att diskutera bland annat dessa frågor. Vi kommer självfallet att ta upp också detta.

Fartyget Estelle i Ship to Gaza

Anf. 81 SVEN BRITTON (S):

Fru talman! Min fråga går till utrikesministern.

Den 17 oktober kapades Estelle Ship to Gaza på internationellt vatten av 120 tungt beväpnade israeliska marinsoldater. Kommandobryggan slogs sönder. Den finska flaggan klipptes ned och upp hissades den israeliska, likaledes blåvita.

Vi bogserades till Ashdod, Tel Avivs hamnstad, där vi kroppsvisiterades, korsförhördes och fängslades och deporterades efter tre dagar till våra respektive hemländer, åtta olika. Estelle ligger kvar i israelisk hamn med sin last av bland annat fotbollar, rullstolar och barnböcker. De är alla gåvor av frivilliga i olika länder.

Vi vill att den lasten ska komma till Gazas folk, och vi vill att Estelle ska återställas i det skick som hon var när hon kapades så att vi kan få ge henne som skolsegelsfartyg till Gazas folk. Vill utrikesministern hjälpa oss med detta?

Prot. 2012/13:21
8 november

Frågestund

Anf. 82 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Tack för frågan. Vi hade som frågeställaren känner till rätt omfattande konsulära insatser för att försök hjälpa i första hand de svenska medborgarna och också ett samarbete med framför allt finska och norska myndigheter. Det gick vad det lider lite bättre. Vi har framfört till de israeliska myndigheterna synpunkter på att vi inte hade det konsulära tillträde i början som vi tyckte att vi hade rätt att kräva.

När det sedan gäller fartyget är fartyget finskflaggat, och vi har inget svenskt konsulärt ansvar för fartyget. Jag är övertygad om att de finska myndigheterna har uppmärksamheten på detta. Vi har också framfört att vi tycker att humanitär last ska kunna framföras och komma till Gaza. Det handlade om bland annat 41 ton cement, har jag förstätt, vilket är föremål för en del diskussioner. Jag hoppas att det ska kunna bli sådana arrangemang att det kommer fram. Nu har från Ship to Gazas sida ställts krav på att man inte får ta dessa saker av fartyget just nu.

Anf. 83 SVEN BRITTON (S):

Fru talman! Jag håller med om att detta är ett finskflaggat fartyg. Men vi har ett nordiskt samarbete i frågan. Det är väl rimligt att ett fartyg som bemäktigas på ett så självständigt sätt också återställs i det skick som hon har varit. Det tycker säkert utrikesministern också.

På fartyget finns våra personliga tillhörigheter som datorer, mobiltelefoner och annat som tillhör hela besättningen och som också inte är återlämnat. Jag hoppas att utrikesministern fortsätter att försöka kräva att både fartyget och dess last och våra personliga tillhörigheter kommer åter till sina rätta ägare.

Anf. 84 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag håller alldeles med om detta. Framför allt när det gäller de personliga tillhörigheterna ligger detta inom ramen för vad som är naturligt.

När det gäller fartyget har vi förvisso ett nordiskt samarbete. Men det är framför allt Finland som har möjligheten att agera i det sammanhanget.

Vi har också framfört om det som är humanitärt och ska in till Gaza att det väl är bra om det förs in via Ashdod och kommer till Gaza, men det ska komma till Gaza.

Sedan finns det bestämmelser för hur detta ska ske. Det lämpliga är väl att det överlämnas till FN:s flyktingorganisation UNWRA, som är den som svarar för huvuddelen av den försörjning som vi har i Gaza. Det arbetar vi för.

Frågestund

Anf. 85 ULF NILSSON (FP):

Fru talman! Jag ska rikta en fråga till integrationsminister Erik Ullenhag.

Regeringens framtidskommission presenterade häromdagen en rapport som bland annat visar att somaliska flyktingar mycket snabbare kommer in i arbete i USA, Storbritannien och Kanada. Jag själv var förra veckan med socialförsäkringsutskottet i Kanada.

Vi besökte bland annat en somalisk serviceorganisation där etablerade invandrare i Kanada hjälpte sina kommande landsmän med nätverk, vägar att orientera sig om var arbetsförmedling och språkutbildning fanns men även nätverk med barnpassning, översättningshjälp och så vidare. Förutom detta gick hela tiden som en röd tråd att så snabbt som möjligt lära sig det nya landets språk.

Nu har statsrådet fått Framtidskommissionens rapport. Jag vill helt enkelt fråga vad han bedömer att vi skulle kunna lära oss av Kanada och andra länder som är rätt bra på integration.

Anf. 86 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Framtidskommissionen presenterade en rapport där man jämförde situationen för somalier i Kanada, Storbritannien och USA med situationen för somalier i Sverige.

Det finns en avgörande skillnad mellan dessa länder och Sverige som vi bör påminna om. Somalier har varit kortare tid i Sverige än i USA och Kanada. Det tar alltid tid för nya flyktinggrupper att komma in i ett nytt samhälle. Det är en av huvudförklaringarna till att det är betydligt bättre sysselsättningsutfall i USA eller Kanada.

Med det sagt bör man understryka att det finns mycket man kan lära av länder som har haft invandring under längre tid. Den viktigaste lärdomen jag tog från USA och Kanada är att ha ett mycket tydligare jobbperspektiv än det som vi nu arbetar med. Man måste ställa frågan vad man kan bidra med första dagen i Sverige i stället för att fastna i ett bidragsberoende.

En annan viktig frågeställning är precis den Ulf Nilsson nämner. Den är: Hur blir vi bättre på att få in det civila samhället? Där gör vi en del genom etableringsreformen och de etableringslotsar som vi försöker att engagera från det civila samhället. Men vi kan nog göra ännu mer.

Anf. 87 ULF NILSSON (FP):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag tror också att statsrådet instämmer i att ett viktigt inslag i integrationspolitik är att man måste erkänna att olika grupper som kommer måste kunna behandlas olika beroende på förutsättningar och bakgrund. Jag hoppas att vi i fortsättningen tar ännu större hänsyn till det. Min enkla följdfråga blir om vi snart kan förvänta oss en del nya förslag till spännande vägar för att förbättra integrationen i Sverige.

Anf. 88 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Den somaliska gruppen som nu kommer till Sverige är framför allt barn som återförenas med mamma eller pappa eller mammor och pappor som återförenas med sina barn. Vi har haft splittrade familjer.

Vi ska vara tydliga med att den gruppen som snitt har en ganska låg utbildning. Ungefär 50 procent av dem som nu är inskrivna i åtgärder inom etableringsreformen eller hos Arbetsförmedlingen har mindre än nio års skolgång.

Det innebär att vi behöver anpassa integrationsåtgärderna efter det. Från regeringens sida har vi ett par förslag på riksdagens bord inför nästa år som handlar om att få fram 6 000 praktikplatser för nyanlända. Det handlar om att få fram ett praktiskt basår för dem som inte gått i skolan för att få verktyget in i det svenska samhället.

Jag tror nämligen att kommer du med lägre skolutbildning är det ingen bra idé att sätta sig i skolbänken 40 timmar i veckan. Vi behöver få en situation där du kan sitta vid ett fikabord och lära dig språket samtidigt som du lär dig svenska för invandrare.

När vi talar om den somaliska gruppen vill jag allra sist säga att även den är blandad. Det finns i dag en bild av att ingen av alla somalier som kommer har gått i skolan. Men rätt många av dem har en högre utbildning. Det får vi heller inte slarva bort. Då drabbas de av en bild av att ingen av dem har gått i skolan. Så ser verkligheten inte ut.

Skydd för dricksvattentäkter

Anf. 89 CECILIA DALMAN EEK (S):

Fru talman! Jag har en fråga till miljöminister Lena Ek. Det gäller vårt viktigaste livsmedel.

Vi är vana vid att kunna öppna kranen och kunna släcka törsten med gott vatten. Samhällsekonomiskt och för människors hälsa är det helt avgörande att dricksvattnet är säkert och hälsosamt både för oss och för alla kommande generationer.

När ett samhällsområde anses vara av så stor vikt att det är avgörande för hela landet kan länsstyrelserna klassa det som ett riksintresse. Trots att dricksvattnet är vårt viktigaste livsmedel har det hittills inte varit generellt möjligt att ge dricksvattentäkter status som riksintresse.

Någonstans i miljöministerns bokhyllor står Miljöprocessutredningen och Naturvårdsverkets utredning om skydd för dricksvattentäkter. Båda föreslår att både yt- och grundvattentäkter ska kunna bli riksintressen.

Min fråga till miljöministern är: Hur arbetar regeringen med att förändra lagstiftningen i enlighet med de förslag som utredningarna har framfört?

Anf. 90 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Jag tror att vi kommer att diskutera vatten oerhört mycket de kommande åren. Det gäller havsvatten, strömmande vatten, grundvatten, dricksvattentäkter och också hur vi hanterar förorenat vatten eller gråvatten.

Anledningarna till det är många. Det är att hoten mot grundvatten och dricksvatten är så stora. Jag talar om kemikalieutsläpp, övergödning, försurning och naturligtvis också klimatfrågorna.

Det finns ett antal uppdrag som nu ligger på Havsmyndigheten. Det finns uppdrag som tangerar detta som ligger på Naturvårdsverket. Vi förhandlar också i EU-sammanhang om väldigt många av de stora och viktiga vattenfrågorna.

Jag hoppas att jag inom ett år kan återkomma till riksdagen med ett antal förslag som rör just vatten.

Israel–Palestina-konflikten

Anf. 91 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Fru talman! Min fråga riktar sig till utrikesministern. Jag har precis varit i Israel på studieresa för att lära mig mer om Mellanösternkonflikten. Jag är medveten om att Palestina och Israel har var sin stor del i den här konflikten, men jag blev ändå djupt rörd av det jag såg i form av lidande hos det palestinska folket. Jag såg förbud mot att beträda gator och förbud mot att driva näring. Jag såg den israeliska säkerhetsapparatens helveteskontroller, för att inte tala om muren som skiljer palestinierna åt.

Jag kan inte komma till någon annan slutsats än att Israels agerande inte står i proportion vare sig till den säkerhet man självklart har rätt till eller till det lidande som det orsakar det palestinska folket.

Jag skulle vilja höra utrikesministerns kommentar till detta på en minut.

Anf. 92 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag är djupt hedrad av tron att jag ska kunna kommentera allt detta på en minut.

Jag kan bara konstatera att ockupationspolitiken måste upphöra. Det är viktigt för palestinierna, men det är minst lika viktigt för Israel. Den moraliska kvaliteten eroderas av ockupationspolitikens nödvändiga brutalitet i ett land som bedriver ockupationspolitik i decennium efter decennium. Så är det. Det ligger i palestiniernas intresse, det ligger i Israels intresse och det ligger i hela världssamfundets intresse.

Detta är en av de frågeställningar som står högst upp på Europeiska unionens dagordning. Jag kan i korthet säga att Sverige tillhör dem som har varit absolut drivande när det gäller att formulera den gemensamma och, enligt min mening, rätt starka politik som Europeiska unionen har för att också kunna uppnå detta.

Anf. 93 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag tackar deltagande ministrar och statsråd för dagens frågestund.

*Resningsförfarandet
i brottmål –
återupptagande
av förundersökning
och rätt till biträde*

12 § (forts. från § 10) Resningsförfarandet i brottmål – återupptagande av förundersökning och rätt till biträde (forts. JuU3)

Anf. 94 Tredje vice talman JAN ERTSBORN (FP):

Fru talman! I den bästa av världar, i ett drömligt rättsamhälle döms ingen oskyldig för brott som man inte har begått. Något sådant samhälle finns tyvärr inte, men man måste naturligtvis sträva dit så långt man kan.

Det kan vi faktiskt slå oss för bröstet i Sverige och säga att vi gör. Det är ett fåtal oskyldiga som döms i Sverige och som kommer upp genom resningsförfarande. Det handlar om en oerhört liten del av alla de domar i brottmål som meddelas dagligen i vårt samhälle.

För att kunna rätta till misstag som har begåtts krävs institut av olika slag. Vi har ett resningsinstitut i Sverige som har fungerat väl under en följd av år. Nu har regeringen lagt fram förslag på att förstärka det här resningsinstitutet, och det välkomnar vi. Jag ser med tillfredsställelse att alla partier i vår riksdag gör det.

Den debatt som vi hade före frågestunden handlade snarast om det enskilda fallet som vi alla så väl känner till genom medierna, det vill säga om Thomas Quick eller Sture Bergwall som han heter i dag. Från visst oppositionshåll har man velat använda detta fall som skäl för att man ska skapa en särskild myndighet för att ta hand om de här resningsärendena. Alliansen delar inte den uppfattningen, utan vi tycker att man från regeringens sida går rätt väg när man nu förstärker resningsinstitutet.

Jag har en viss förståelse för att diskussionen om en särskild myndighet har kommit upp, men det måste finnas mycket starka skäl om man ska skapa en myndighet för just den här situationen. Jag tror att vi kan förlita oss på de regler som finns i resningsinstitutet med de förbättringar som nu kommer och med de avgöranden som fattas av våra bästa jurister i det här samhället.

Jag tänker inte förlänga den här debatten ytterligare, utan jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på reservationerna.

Anf. 95 LENA OLSSON (V):

Fru talman! Vi i Vänsterpartiet tycker att det förslag som vi har om resningsförfarandet i brottmål är ett steg i rätt riktning. Det handlar om förbättringar där man föreslår att åklagaren under vissa förutsättningar ska återuppta en förundersökning. Vidare föreslås att domstolen i ärenden om resning ska kunna förelägga åklagaren att vidta en viss utredningsåtgärd. Det här är förbättringar.

Jag kan känna stor sympati för den reservation om ett utredningsinstitut som Miljöpartiet har, men jag tycker att det är för tidigt att redan nu ropa efter detta. Förslaget måste få verka. Vi får se vilka möjligheter det ger i framtiden. Det ska ju leda till förbättringar. Vi vill förstärka vår rättssäkerhet. Vi tycker att detta gör det.

Vi har tillsammans med Socialdemokraterna ett särskilt yttrande där vi utvecklar detta att man ska titta på resningsärendena i Quickfallen. Men detta måste få ha sin gång och bli färdigt. Sedan kan vi återkomma till att tillsätta den kommission som många har ställt sig bakom och som vi i Vänsterpartiet har sagt att vi ville ha. Det är ett frikännande i tre av totalt fem resningsansökningar.

Jag vill säga till Ertsborn, som talar om ett utredningsorgan, att i vårt särskilda yttrande säger vi att om man tillsätter den här kommissionen, som ska titta på vad som har gjorts inom rättspsykiatrin, vilka eventuella fel som har begåtts där och vilka fel som kan ha begåtts inom polisen, kan den också beröra ytterligare frågor om förbättringar i resningsförfarandet. Vi öppnar den möjligheten, men vi säger inte att det ska vara så. Jag vill korrigera detta och säga att det handlar om att kommittén kan ta detta i beaktande.

Anf. 96 CAROLINE SZYBER (KD):

Fru talman! Att det finns ett förtroende för vårt rättsväsen är naturligtvis grundläggande. Vi ska alla kunna lita på att alla nödvändiga ansträngningar görs för att förebygga och bekämpa brott men också att brotten prövas i domstol. Om ett sådant förtroende inte finns får det negativa konsekvenser för hela vårt samhälle men självklart också för många enskilda liv. För att behålla och stärka förtroendet måste alla delar i rättskedjan fungera.

I ett fungerande rättssamhälle är det naturligtvis samtidigt helt avgörande att oskyldiga inte döms. Vi måste ha en rättssäker prövning där det fastställs utom allt rimligt tvivel att en person är skyldig. Att vara oskyldigt misstänkt för och sedan oskyldigt dömas för brott är möjligen det värsta man kan råka ut för. Vetskapen att detta kan hända gör att jag anser att de steg vi tar här i dag är nödvändiga. Eftersom det är ofullkomliga människor inblandade i den dömande verksamheten kan naturligtvis fel begås som drabbar enskilda mycket hårt. En felaktigt dömd person har i dag mycket svårt att få sin sak prövad och få resning. Genom att förtydliga möjligheten till resning stärks också rättssäkerheten.

Den svenska så kallade orubblighetsprincipen innebär att det ska vara mycket svårt att på nytt få prövat en dom som vunnit laga kraft, alltså en dom som inte längre får överklagas. Det är en näst intill oöverstiglig barriär för de oskyldigt dömda. Det krävs mycket arbete och är mycket kostsamt för den enskilde att upprätta en resningsansökan. Resning har sökts flera gånger i de fall där personer som dömts för allvarliga brott blivit frikända efter omprövning, och upprättelsen har inte varit ett resultat av rättssamhällets självsanering. De sällsynta framgångarna beror snarare på journalisters, juristers, prästers, polisens och vanliga medborgares ideella arbete under flera år. Därför är dessa steg som vi nu tar mycket viktiga.

Kristdemokraterna har länge talat om ett resningsinstitut och vill att den frågan utreds. Det ges uttryck för i en enskild motion från Kristdemokraterna. Ett oberoende resningsinstitut skulle inte bara bygga upp rättssäkerheten genom att ge dem som anser sig dömda på felaktiga grunder en möjlighet till rättelse utan på sikt kanske också förbättra metoderna att bedriva en förundersökning. Att människor frias efter många år i fängelse betyder att någon skyldig går fri. De senaste årens friande domar betyder att gärningsmän med mycket grova brott på sitt samvete ännu inte fångats upp. Vi tycker dock att de förändringar som föreslås nu är steg i rätt riktning för att öka rättssäkerheten och förutsägbarheten för den enskilde i samband med resning.

Vår rättstrygghet måste stärkas. Ingen skyldig ska gå fri, men ännu viktigare är att en oskyldig till ett brott inte fälls. När det sker måste det finnas möjlighet till upprättelse – för personens egen skull, men även för offrets skull. Om fel person döms går den verkliga förövaren fri. Därför är det bra att vi nu rättar till detta genom förenklade möjligheter till resning.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

Kammaren beslutade kl. 15.12 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU18 Subsidiaritetsprövning av förslag till förordning om Europeiska centralbankens tillsyn över kreditinstitut (KOM(2012) 511 slutlig)

1. utskottet
2. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res. (V)
Votering:
272 för utskottet
16 för res.
61 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 90 S, 92 M, 19 MP, 18 FP, 16 C, 20 SD, 17 KD
För res.: 16 V
Frånvarande: 22 S, 15 M, 6 MP, 6 FP, 7 C, 3 V, 2 KD

JuU2 Att hantera brottmål effektivt – en utmaning för regeringen och rättsväsendet

Punkt 4 (Polisutbildningen)

1. utskottet
2. res. 3 (S, MP, V)
Votering:
165 för utskottet
123 för res. 3
61 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 1 S, 92 M, 1 MP, 18 FP, 16 C, 20 SD, 17 KD
För res. 3: 89 S, 18 MP, 16 V
Frånvarande: 22 S, 15 M, 6 MP, 6 FP, 7 C, 3 V, 2 KD

Punkt 5 (Överföring av vissa polisuppgifter till andra aktörer)

1. utskottet
2. res. 4 (SD)

Votering:

267 för utskottet

20 för res. 4

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 92 M, 19 MP, 18 FP, 16 C, 16 V, 17 KD

För res. 4: 20 SD

Frånvarande: 23 S, 15 M, 6 MP, 6 FP, 7 C, 3 V, 2 KD

Punkt 6 (Utökade möjligheter för polisen att avvisa anmälningar)

1. utskottet
2. res. 5 (SD)

Votering:

268 för utskottet

20 för res. 5

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 92 M, 19 MP, 18 FP, 16 C, 16 V, 17 KD

För res. 5: 20 SD

Frånvarande: 22 S, 15 M, 6 MP, 6 FP, 7 C, 3 V, 2 KD

Punkt 7 (Ordningsbot för snatteri)

1. utskottet
2. res. 6 (SD)

Votering:

268 för utskottet

20 för res. 6

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 92 M, 19 MP, 18 FP, 16 C, 16 V, 17 KD

För res. 6: 20 SD

Frånvarande: 22 S, 15 M, 6 MP, 6 FP, 7 C, 3 V, 2 KD

Punkt 8 ("Tredje gången gillt"-princip för vissa brottstyper)

1. utskottet
2. res. 7 (SD)

Votering:

268 för utskottet

20 för res. 7

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 92 M, 19 MP, 18 FP, 16 C, 16 V, 17 KD

För res. 7: 20 SD

Frånvarande: 22 S, 15 M, 6 MP, 6 FP, 7 C, 3 V, 2 KD

Punkt 9 (Övervakning med s.k. elektronisk fotboja efter avtjänat straff för vissa brott)

1. utskottet

2. res. 8 (SD)

Votering:

268 för utskottet

20 för res. 8

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 92 M, 19 MP, 18 FP, 16 C, 16 V, 17 KD

För res. 8: 20 SD

Frånvarande: 22 S, 15 M, 6 MP, 6 FP, 7 C, 3 V, 2 KD

Punkt 11 (Upphävande av sekretess mellan SOS Alarm och polisen)

1. utskottet

2. res. 11 (SD)

Votering:

177 för utskottet

20 för res. 11

90 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 19 MP, 18 FP, 16 C, 15 V, 17 KD

För res. 11: 20 SD

Avstod: 89 S, 1 V

Frånvarande: 23 S, 15 M, 6 MP, 6 FP, 7 C, 3 V, 2 KD

Björn von Sydow (S) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU3 Resningsförfarandet i brottmål – återupptagande av förundersökning och rätt till biträde

Punkt 2 (Särskilt organ för prövning av ansökningar om resning)

1. utskottet

2. res. 1 (MP)

Votering:

269 för utskottet

19 för res. 1

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 92 M, 18 FP, 16 C, 20 SD, 16 V, 17 KD

För res. 1: 19 MP

Frånvarande: 22 S, 15 M, 6 MP, 6 FP, 7 C, 3 V, 2 KD

Punkt 4 (Utökade möjligheter till resning till men för den tilltalade)

1. utskottet
2. res. 3 (SD)

Votering:

267 för utskottet

20 för res. 3

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 92 M, 19 MP, 18 FP, 15 C, 16 V, 17 KD

För res. 3: 20 SD

Frånvarande: 22 S, 15 M, 6 MP, 6 FP, 8 C, 3 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

14 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Proposition

2012/13:41 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF)

Motioner

med anledning av prop. 2012/13:16 Vissa frågor om underhållsstöd
2012/13:Sf2 av Tomas Eneroth m.fl. (S)

med anledning av prop. 2012/13:22 Bättre villkor för svensk film

2012/13:Kr1 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S)

2012/13:Kr2 av Tina Ehn och Agneta Börjesson (MP)

2012/13:Kr3 av Mattias Karlsson (SD)

med anledning av prop. 2012/13:26 Utvidgad målgrupp för etableringslagen

2012/13:A11 av Sven-Olof Sällström (SD)

2012/13:A12 av Christina Høj Larsen m.fl. (V)

med anledning av prop. 2012/13:35 Nya regler för industriutsläpp

2012/13:MJ1 av Jens Holm m.fl. (V)

2012/13:MJ2 av Matilda Ernkrans m.fl. (S)

2012/13:MJ3 av Helena Leander och Kew Nordqvist (MP)

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 8 november

2012/13:102 Försvaret i Boden

av *Leif Pettersson* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:103 Nationell strategi för besöksnäringen

av *Karin Åström* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2012/13:104 Förhandlingsman för Norrbotniabanan

av *Leif Pettersson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:105 Kommunerna och välfärden

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:106 Elektronisk övervakning vid kontaktförbud

av *Anna Wallén* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 november.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 8 november

2012/13:96 Statens ambitioner för Dalabanan

av *Lars Eriksson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:97 Regleringsbrevet för Myndigheten för yrkeshögskolan

av *Gunilla Svantorp* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2012/13:98 Moms på e-böcker

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:99 Uttagsbeskattning i samband med uthyrning av bostad

av *Leif Jakobsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 november.

Prot. 2012/13:21
8 november

17 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmäldes att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 8 november

2012/13:83 Ansökningar om uppehållstillstånd

av *Bodil Ceballos* (MP)

till statsrådet Tobias Billström (M)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 november.

18 § Kammaren åtskildes kl. 16.09.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.53,
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.12 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

1 §	Ledighet	1
2 §	Avsägelse	1
3 §	Anmälan om kompletteringsval till socialförsäkringsutskottet	1
4 §	Anmälan om vice ordförande i näringsutskottet	1
5 §	Anmälan om fördröjt svar på interpellation	2
6 §	Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott	2
7 §	Anmälan om inkommen faktagromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	2
8 §	Subsidiaritetsprövning av förslag till förordning om Europeiska centralbankens tillsyn över kreditinstitut	2
	Finansutskottets utlåtande 2012/13:FiU18	2
	Anf. 1 ULLA ANDERSSON (V).....	2
	Anf. 2 PEDER WACHTMEISTER (M)	4
	Anf. 3 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	5
	Anf. 4 PEDER WACHTMEISTER (M) replik	5
	Anf. 5 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	6
	Anf. 6 PEDER WACHTMEISTER (M) replik	6
	(Beslut fattades under 13 §.).....	6
9 §	Att hantera brottmål effektivt – en utmaning för regeringen och rättsväsendet	7
	Justitieutskottets betänkande 2012/13:JuU2	7
	Anf. 7 ELIN LUNDGREN (S).....	7
	Anf. 8 KRISTER HAMMARBERGH (M)	8
	Anf. 9 ELIN LUNDGREN (S) replik.....	11
	Anf. 10 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	11
	Anf. 11 ELIN LUNDGREN (S) replik.....	12
	Anf. 12 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	12
	Anf. 13 Tredje vice talman JAN ERTSBORN (FP).....	13
	Anf. 14 JOHAN LINANDER (C)	14
	Anf. 15 KENT EKEROTH (SD).....	16
	Anf. 16 JOHAN LINANDER (C) replik	18
	Anf. 17 KENT EKEROTH (SD) replik.....	18
	Anf. 18 JOHAN LINANDER (C) replik	19
	Anf. 19 KENT EKEROTH (SD) replik.....	19
	Anf. 20 LENA OLSSON (V)	20
	Anf. 21 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	21
	Anf. 22 LENA OLSSON (V) replik	21
	Anf. 23 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	21
	Anf. 24 LENA OLSSON (V) replik	22
	Anf. 25 CAROLINE SZYBER (KD).....	22
	Anf. 26 MORGAN JOHANSSON (S).....	23
	(Beslut fattades under 13 §.).....	24
10 §	Resningsförfarandet i brottmål – återupptagande av förundersökning och rätt till biträde	24

Justitieutskottets betänkande 2012/13:JuU3.....	24
Anf. 27 MEHMET KAPLAN (MP).....	24
Anf. 28 KENT EKEROTH (SD).....	26
Anf. 29 MATTIAS JONSSON (S).....	26
Anf. 30 JOHAN LINANDER (C).....	27
Anf. 31 CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	30
(forts. 12 §).....	30
Ajournering.....	30
Återupptagna förhandlingar	30
11 § Frågestund	31
Anf. 32 FÖRSTE VICE TALMANNEN	31
<i>Bostadsmarknaden och rekryteringen av arbetskraft.....</i>	<i>31</i>
Anf. 33 VERONICA PALM (S).....	31
Anf. 34 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	31
Anf. 35 VERONICA PALM (S).....	31
Anf. 36 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	32
<i>Nationella mål för återföring av växtnäring .....</i>	<i>32</i>
Anf. 37 KEW NORDQVIST (MP).....	32
Anf. 38 Miljöminister LENA EK (C)	32
Anf. 39 KEW NORDQVIST (MP).....	33
Anf. 40 Miljöminister LENA EK (C)	33
<i>Den svenska vargstammen .....</i>	<i>33</i>
Anf. 41 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M).....	33
Anf. 42 Miljöminister LENA EK (C)	34
Anf. 43 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M).....	34
Anf. 44 Miljöminister LENA EK (C)	34
<i>Kulturarvslyftet.....</i>	<i>34</i>
Anf. 45 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S).....	34
Anf. 46 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	35
Anf. 47 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S).....	35
Anf. 48 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	35
<i>Åtgärder för nya jobb.....</i>	<i>36</i>
Anf. 49 MATILDA ERNKRANS (S).....	36
Anf. 50 Miljöminister LENA EK (C)	36
Anf. 51 MATILDA ERNKRANS (S).....	36
Anf. 52 Miljöminister LENA EK (C)	37
<i>Luftövervakningen av Island .....</i>	<i>37</i>
Anf. 53 HANS WALLMARK (M).....	37
Anf. 54 Utrikesminister CARL BILDT (M)	38
Anf. 55 HANS WALLMARK (M).....	38
Anf. 56 Utrikesminister CARL BILDT (M)	38
<i>Sveriges EU-avgift.....</i>	<i>38</i>
Anf. 57 ERIK ALMQVIST (SD).....	38
Anf. 58 Miljöminister LENA EK (C)	39
Anf. 59 ERIK ALMQVIST (SD).....	39
Anf. 60 Miljöminister LENA EK (C)	39

<i>Kurdernas rättigheter i Turkiet</i>	40
Anf. 61 JABAR AMIN (MP).....	40
Anf. 62 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	40
Anf. 63 JABAR AMIN (MP).....	40
Anf. 64 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	41
<i>Energibesparingskrav på nya bostäder</i>	41
Anf. 65 KARIN NILSSON (C).....	41
Anf. 66 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	41
Anf. 67 KARIN NILSSON (C).....	42
Anf. 68 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	42
<i>Flyktningmottagandet</i>	42
Anf. 69 YILMAZ KERIMO (S).....	42
Anf. 70 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	43
Anf. 71 YILMAZ KERIMO (S).....	43
Anf. 72 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	43
<i>Skapande skola</i>	44
Anf. 73 ISAK FROM (S).....	44
Anf. 74 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	44
Anf. 75 ISAK FROM (S).....	44
Anf. 76 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	45
<i>Skydd för Syriens kristna minoritet</i>	45
Anf. 77 ROBERT HALEF (KD).....	45
Anf. 78 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	45
Anf. 79 ROBERT HALEF (KD).....	46
Anf. 80 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	46
<i>Fartyget Estelle i Ship to Gaza</i>	46
Anf. 81 SVEN BRITTON (S).....	46
Anf. 82 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	47
Anf. 83 SVEN BRITTON (S).....	47
Anf. 84 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	47
<i>Integrationen av somalier</i>	48
Anf. 85 ULF NILSSON (FP).....	48
Anf. 86 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	48
Anf. 87 ULF NILSSON (FP).....	48
Anf. 88 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	49
<i>Skydd för dricksvattentäkter</i>	49
Anf. 89 CECILIA DALMAN EEK (S).....	49
Anf. 90 Miljöminister LENA EK (C).....	49
<i>Israel–Palestina-konflikten</i>	50
Anf. 91 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	50
Anf. 92 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	50
Anf. 93 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	50
12 § (forts. från § 10) Resningsförfarandet i brottmål – återupptagande av förundersökning och rätt till biträde (forts. JuU3).....	50
Anf. 94 Tredje vice talman JAN ERTSBORN (FP).....	50

Anf. 95 LENA OLSSON (V).....	51
Anf. 96 CAROLINE SZYBER (KD).....	52
(Beslut fattades under 13 §.)	52
Ajournering.....	53
Återupptagna förhandlingar	53
13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	53
FiU18 Subsidiaritetsprövning av förslag till förordning om Europeiska centralbankens tillsyn över kreditinstitut (KOM(2012) 511 slutlig)	53
JuU2 Att hantera brottmål effektivt – en utmaning för regeringen och rättsväsendet	53
JuU3 Resningsförfarandet i brottmål – återupptagande av förundersökning och rätt till biträde	55
14 § Bordläggning.....	56
15 § Anmälan om interpellationer	57
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	57
17 § Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	58
18 § Kammaren åtskildes kl. 16.09.	58

